

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintiele se se adreseze la Redac- tiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCOL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	Êr banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si straintate pe anu 7 „ — „		„TIPOGRAFIA DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Vadi'a bisericei române.

(Continuare.)

Biseric'a apusului s'a deosebitu de biseric'a resaritului, càci aceea tindea la domnie, la centralizare, éra acést'a la autonomie, la descentralizare. Acést'a tienea strinsu la cuventulu Mantuitorului Cristosu „Celu celu ce vrea se fie mai mare se fie tuturoru sluga.“ Acést'a se asemená din esemplulu Evangheliei cu Maria, éra ceea cu Martha.

De aci a urmatu cà biseric'a româna a fost supusa la doue mari influentie: un'a dela Resaritu cu religiositatea, pietatea, si alt'a dela Apusu cu domni'a si materi'a. Astfeliu aflamu biseric'a romana in periodulu alu III-le sub imperiulu Romano-bulgaru, candu supt Apusu candu supt Resaritu; astfeliu o aflamu in Transilvani'a si Ungari'a cu nisuinti'a Papei Grigorie alu IX. (1200) si dupa acést'a pâna la Reformatiune (1550) si in periodulu alu IV-lea dela 1698 pana adi. Nu a fostu numai inriurinti'a Papismului ci si Reformatiunea in secululu alu 16. si alu 17-lea a datu bisericei multe lupte si ea au lasatu martiri ca Metropolitulu Sava. Au remasu si influentie. Au remasu vedemu esecutarea botezului prin stropire, facerea pastiloru ca la Reformati cu pane udata in vinu si altele. Si astadi bisericile Apusului au multa influentia in biseric'a romana, dovada cultur'a barbatiloru bisericei mai luminati dela acestea. Si astadi daca se desconsidera preotii romani, poporulu nostru nu scie graniti'a canonica ci imitéza pe crestini altoru biserice apusene. De acést'a e se tienemu stensu la biseric'a ortodocsa. ¹⁾

Astfeliu nimenea nu va puté contradice cà biseric'a romana a condosu pana aci cu mari lupte poporulu romanu. Ea intru adeveru, precum s'a espres fericitulu Marele Andreiu Siaguna: ²⁾

Biseric'a intru dureri ca ale Maicei ne-a nascutu pre noi. ³⁾ Biseric'a are meritulu, cà Romanii suntu legati unulu de altulu nu numai nationalu prin sange si limba ei si prin cultu si datine religionari; ea a invetiatu fii ei, cum se se ocrotésca si cum se se lupte cu tóte greutatile pana la sacrificiu. Biseric'a a avutu vadi'a si onórea a se numi „Maica“ si cu dreptu cuventu, cà a laptatu si aperatu fii ei. Invetiatorii bisericei se numiau parinti si cu dreptu cuventu, cà ei au responsabilitatea de a conduce fii la fericire. „Pastoriulu celu bunu sufletulu seu isi pune pentru oi.“ Biseric'a romana nu a formatu casta; preotii ei sunt cu familie, cu fii, suntu cetatieni; prin urmare cand suferu fii ei suferu si famili'a preotului. Éta pentruce dicemu cà pe preotu ilu dóre si trebue se-lu dóra indoitu pentru suferintiele poporului seu si tot asemenea trebue se se intereseze indoitu mai multu decât altulu pentru lumin'a si progresulu poporului seu. Acést'a se vede din trecutulu istoricu.

II.

Urmédia a ne improspetá esplicarea notiunei: Biserica si vadi'a ei.

„Biseric'a este totalitatea individiloru, cari s'au invoitu intru Dlu nostru Isusu Cristosu intru o credintia si intru implinirea invetiaturiloru si asiediementelor legei lui Isusu Cristosu. ⁴⁾

Sub notiunea „biserica“ intielegemu dara pre toti crestini, séu in parte pre fetiele bisericei cu parochienii unei biserice, a unui protopopiatu; a unei Eparchii, a unei Metropolii, a unui Patriarchatu. Va se dica, biseric'a nu representa numai pre fetiele ierarchice, numai pe preoti, ci pre toti parochianii séu pre toti Eparchiotti. Cand biseric'a este despretiuita, criticata, e necercetata,

³⁾ Actele Sinodului archidieceasanu din a. 1850 in Cuventarea Presiedintelui.

⁴⁾ Compendiulu Drept. canonu §. 27. si Apostolulu Pavela eatra Efeseni c. IV. v. 5—6.

¹⁾ Istori'a Fotino pag. 175.

²⁾ Istoria Scribanu pag. 116.

nu sunt despretiuite zidurile casei acei sfinte si nici numai preotii, cari servescu intrensa, ci toti fii, parochienii ei, séu preste totu membrii Metropolitiei, căci ei compunu biserica Metropolitiei.

Sub terminulu „vaza“ intielegemu acea, ce intielege fie care romanu adeca: demnitate, pretiu onóre séu stima de biserica. Vadi'a ei scade din diferite conditiuni, cari obliga in genere pe societatea bisericesca si in specie pe functionarii bisericeii. Conditiiunile acestea séu le scimu si ni se paru prea bagatale si le lasamu in competinti'a altor'a; séu nu le scimu si strigamu si criticamu si noi impreuna cu altii asupra bisericeii, respective asupra nóstra insine.

Se luamu cu atentiune o imprejurare asupra bisericeii. Acést'a este, că mai nainte despretiuiau strainii biserica nóstra, éra acum o despretiuescu multi dintre noi insine. Póte că unii inca si adi incarca biserica fetieloru ierarchice, preotiloru etc. si asia ii critica pre acestia si urgisindu pre acestia urgisescu — tacite parasescu — biserica.

Referitoriu la chemarea bisericeii si la preoti fatia de biserica, noi tienemu, că biserica e unu institutu pentru invetiatur'a Domnului Cristosu si impartasirea cu tainele lui, éra preotii suntu functionari, servitori cari predau invetiatur'a si tainele. Ori daea voiti si altfelu „Biserica este o adunare séu soboru, care s'a socotitu sufletulu ordinei si alu moralei.“

Moral'a fara religione nu se póte, că omulu vine pre lume cu stricaciunea firésca, cu niste pasiuni naturale, cari trebuescu mai ántaiu in frénate prin religie apoi vine moral'a „Celu ce vrea, se vie dupa mine se-si i ea crucea sa si se se lapeda de sine.“⁵⁾ Acestor pasiuni invetiatur'a sciintieloru naturale le lasa fríu si astfelu biserica cu infrénarea ei nu mai e placuta, ea se birfesce.

Daca si din alte conditiuni scade vaz'a ei adeca din necorespunderea obligamentelor generale sau speciale ale functionariloru bisericeii, atunci trebuie noi insine in genere si in parte se indreptamu scaderile acestea. Biserica cum s'a atinsu consta din preotu si membrii ei. Obligatiuni séu datorii trebuescu se aiba atát preotii cât si membrii ei, totu asemenea au ei si drepturi.

III.

Fetiele bisericeii, preotii etc. au o chemare fórte insemnata: „Acela au datu pre unii Apostoli, pre alti Proroci, pre altii Evangelisti, . . . pre altii pastori spre seversirea sufletulu si spre zidirea trupulu lui Cristosu.“⁶⁾

Vaz'a si demnitatea preotiloru o au primitu ei dela Mántuitorulu Cristosu dicendu: „Celu ce ve asculta pre voi pre mine me asculta, si celu ce se lapeda de voi de mine se lapeda“. Si „De va cadea vre unu omu in vreo gresiéla, voi cei duhovnicesci indreptati pre unulu ca acela cu duchulu blandetieloru, pazindute pre tine, ca se nu cadi si tu in ispita.“⁷⁾

Chiemarea pretiésca sta intru acea, că ei suntu orenduiti si asiediati de Dumnedieu se ingrijésca de binele sufletescu si trupescu alu ómeniloru: se invetie poporul, se-lu indemne la virtuti si se seversiésca tainele si lipsele lui sufletesci. „Voi sunteti lumin'a lumii. Precum m'a trimisu pre mine Tatalu si eu ve trimitu pre voi. Mergendu invetiati tóte neamurile.“⁸⁾ Dela acésta chemare si dela silinti'a preotiloru spre a o indepliní au capatatu ei numele de „Parinte.“ Pentruca se nu fie acést'a numire o satira trebuescu a se sili se corespunda ei prin demnitatea corespunzátore.

Demnitatea acést'a depinde dela insusirile preotulu si dela conduit'a lui; adeca daca posede conditiunile pentru unu pastoriu sufletescu.

Astfelu de conditiuni le prescrie Apostolulu Pavelu: se fie invetiatu, priveghiatoru, trézu, cu cuviintia, nebetivu, nelacomu, nesfadnicu, blandu. Pasteti turm'a cu buna cuviintia pilda facendu-ve turmei⁹⁾

Nu voimu a reproduce mai departe cele ce indatoréza studiulu pastoralei, desi nu ar strica din cand in cand ase face si acést'a, totusi voimu a precisá situatiunea in care se afla adi preoti si ale indicá conditiunile, cari se pretindu adi dela ei. Astadi si pre viitoriu preotii voru putea avea vaza si demnitatea ce au avut'ó pana acum numai dela aceea că suntu preoti, ci o voru poté avea daca voru posede insusiri deosebite si daca se voru hotari se imbratisieze carier'a pretiésca numai pentruca se faca bine, se faca virtuti. Binele si omenii cei rei ílu pretiuescu si virtutea o admira. Altfelu preotii nostri inca perdu si voru perde din vaza in modu repede ca cei din Romani'a si chiar ca cei papistasiesci. Si greu se vor aplicá tineri invetiati la theologie.

[Va urmá.]

Sinodulu diecesei Caransebesiului.

Sinodulu diecesei Caransebesiului s'a intrunitu dumineca in 4 Aprile a. c. in sala cea mare a comunitatii de avere a fostulu reg. conf. rom. ban. Nr. 13. Présantitulu Episcopu presiedinte espune in cuventarea sa de deschidere in liniamente generali starea actuala a poporulu si clerulu din diecesa adaogendu

⁷⁾ Pavelu catra Galateni cap. 6. v. 2.

⁸⁾ Matei cap. 5. v. 2. si cap. 28. v. 19. Ioan Ev. cap. 20. v. 21.

⁹⁾ Pavelu cap. 14. v. 11.

⁵⁾ Matei Ev. c. 16. v. 24.

⁶⁾ Luca c. 10. v. 16.

ameliorările și progresele făcute în anii trecuți cu deosebire la Institutul teologic și pedagogic alu diecesei, precum și pașii întreprinși de unii creștini fruntași pentru înființarea unui gimnasiu completu în Caransebesiu.

Dupa constituirea provisorie a biroului cei 42 deputați prezenți se împartu în 3 secțiuni verificătoare, carora se predau toate actele electorale împreună cu credenționalele spre cenzurare și cu acestea se închide ședința prima.

In ședința a doua (dumineca după amăzi la 5 ore) se declara de verificați 42 de deputați, apoi se alege biroul permanentu și comisiunile prescrise de regulamentul afacerilor interne sinodale.

Dupa acestea se predau sinodului reporturile generale ale celor trei senate ale Consistoriului diecesanu pe anul trecut 1881; ratiociniulu diecesei tot pe anul 1881; preliminarulu veniteloru și șeselor diecesei pe anul 1883; rescriptulu Escelenției Sale Dluu Ministru ung. reg. pentru introducerea limbei magiare în Institutul teologicu, reportulu senatulu școlarlu referitorlu la inspecționarea școloloru; propunerea pentru eventual'a subvenționare a gimnasiulu înființand în Caransebesiu; propunerea pentru acoperirea șeselor scaaneloru protopresbiterali; reportulu comisiunelor ambelor sinode de Arad și Caransebesiu despre reșuviunea ratiociniulu pro 1880 a episcopiei provisorie a fondurilor comune; reportulu generalu alu episcopiei prov. împreună cu ratiociniulu fondurilor pro 1881; nota Escelenției Sale P. Metropolitulu din 1 Aprilu a. c. Nr. 26, prin care se publica decisiunile congresuale referitoare la împartirea fondurilor comune între diecesele Arad și Caransebesiu; în fine o șerie lungă de diferite petițiuni private.

Aceste reporturi, șocoteli, propuneri și alte esibite se împartu după natur'a lor între diferitele comisiuni sinodale.

Marti în 6 Aprilu (*ședința a III*) după predarea esibeloru și petițiunelor intrate de nou la respectivele comisiuni, urmēja la ordinea dilei reportulu comisiunei verificătoare. Înainte înșe de a-și ocupă referintele comisiunei J. Bartolomeiu locul de referinte, deputatii Const. Radulescu, Titu Hatieg, sprijiniți și de alți câți-va deputați ceru a se declara ședința publică în șecreta, deoarece la alegerile prezente, după convicțiunea propunetiloru, s'ar fi comisu astfelu de fapte, cari nu s'ar putea discuta în publicu fara ca se nu suferă vedit'a bisericeii și a organeloru ei. Declarandu-se în urm'a acestora ședința de șecreta, publiculu parasesce șal'a, dar încurendu este chiamatu ărași, și presiulu enuncia, că nu s'a constatat necesitatea de a se delibera asupra verficariloru în ședința șecreta.

La propunerea comisiunei verificătoare sinodulu casēja alegerea deputatulu preotiescu din cerculu Cosiov'a, deoarece prin acte demne de credința alaturate la protestulu înaintatu la timpulu prescrisu este constatat, că la acēja alegere s'au facutu presiune asupra preotiloru alegatori și s'a comisu mai multe neregularități.

Ăr alegerile învatiatoriulu Ioan Baiea din Rășisor și a notariulu comunalu Lazar Rosiculetiiu din Satulu nou se țienu în șuspensu și se ordina investigațiune prin Consistoriulu diecesanu, deoarece acești doi deputați au majoritatea voturilor numai după respingerea unor șocole sinodale elec-

torali a carora neautenticitate nu este pușă afara de tot'a indoăl'a.

Cea mai via deșbateru s'a încinsu asupra verficării deputatiloru Iuliu Petricu și Michailu Panaiotu din Bocșea montana. În protestulu datu contra acesteii alegeri se șustiené, că în unele comune bisericesci ar fi înșcriși în șocolele de votare mai mulți votanți, decât ar fi fost prezenți și participanți la șinódele respective alectorali, mai departe, că în alte comune nu s'a țienutu invocarea ș. duch, apoi că în o comună nu s'ar fi țienutu de feliu șinodu parochialu și totuși s'a prezentatu șocolelu de votare. Comisiunea din motivele că chiar dacă nu se numeră voturile date în respectivele comune dificultate, ci numai voturile șinódeloru din acele comune, în privința caror'a nu se face exceștiune în protestu, alegerea din cestiune nu se alterēja, ci majoritatea voturilor remane tot pe partea deputatiloru șoclamati în șolegiulu șcrutinariu, propune respingerea protestulu și verficarea deputatiloru aleși.

Constantinu Radulescu, Georgiu Martinescu și alții pretindu nimicirea alegeri din motivele produse în protestu, ăr deputatulu Titu Hatieg, propune cassarea alegeri, deoarece aleșii nu au majoritatea absoluta a voturiloru.

În urm'a votarei nominale cerute de 12 deputați acestu incidentu se termina cu verficarea deputatiloru Iuliu Petricu și Michailu Panaiotu votandu pentru verficare 33, ăr pentru cassare 14 deputați.

Ceilalți deputați au fost verificați totu. Înșe în ședința a 9 și ultima a șinodulu, șmandatulu deputatulu Vincentiu Babesiu s'a deșclaratu de șerdutu, pentru că densulu în intrēja șesiune șinodala nu s'a înfaciosiatu și nu a escusatu absința șa, netramițendu nici chiar credenționalele șale.

Ședința a IV (7 Aprilu.) După transpunerea șcriptelor adresate șinodulu la comisiuni, deputatulu G. Martinescu interpelēja în cauz'a unor membrii ai Consistoriulu diecesanu înrudiți între șine, ăr deputatulu I. Budintianu în cestiunea revindicarei șesiunelor parochiale gr. or. ocupate de greco-catolici.

Respunsurile presiulu, că s'a eruat gradulu de rudenie între asesorii șistoriali și s'a dispusu, ca asesorii înrudiți se nu participe de odată la ședința, altcum avendu în șesiunea prezenta a se eșeptu restaurarea șistoriulu, șinodulu însuși póte remedii scaderile amintite; mai departe că revindicarea șesiuniloru ocupate de greco-catolici se urmășeșe pe cale procesuala din partea șistoriulu, — atât interpelanții cât și Șinodulu le ia la cunoscința.

Din referad'a comisiunei bisericesci estragemu că populațiunea fiind în anul 1880—348.195 șuflete ăr în anul 1881—348.186, ar fi șcadiutu cu 9; apoi numerulu caseloru în 1881—60.177 ăr în 1880—60.563 ar fi șcadiutu cu 386 case, ceeașe se ascrie eșecutiuniloru și emigrariloru din țiera; că arondarea protopresbiteratelor decretata de șconșesulu din anul 1881, nu s'a comunicatu în modu oficiosu Șistoriulu și de aceea în acēja privința nu s'a dispusu nimicu. În cauz'a introducerei limbei magiare la institutele noastre teologice Șinodulu a luat urmatoriulu conșesulu:

Cestiunea șubșersanta după șprescisele ș-lui 174 pp. 4 și 5 din ștatutul organicu, cade nemijlocitu în șcompetința Șinodulu episcopescu carele are șe șprescrie obiectele de învetiamentu la institutele teologice, ăr mijlocitu în aceea a șconșesulu natio-

nalul bisericescu; de aceea nici Sinodul eparchial nu se poate considera de competent, de a lua în cauză această vrea o decizie meritorie, ci acest Sinod cu provocare la §. 154 punctul 1 din stat. org. transpune această afacere congresului national cu atât mai vertos, fiindcă în rezolvirea chestiunii nu subversăza nici o urgentă, deorece elevii din institutul nostru teologic nu se prepară pentru statul invetiatorescu populariu și de atari nici nu se aplica. În fine se recomandă Consistoriului diecesan, ca în tractarea chestiunii acestei să se procedă în posibila uniformitate cu diecesele surori.

Din referad'ă comisiunii scolare notam, că la reportul general alu sinodului scolariu pe viitoriu va avea să alatură la conspectele usitate: matricul'ă invetiatorilor; constatarea gradului de calificatiune teoretică și practică, apoi starea salarizării invetiatorilor; în fine accentuarea influenței binefacătoare a reuniunilor invetiatorilor asupra potențierii valorii statului invetiatorescu. Cu privire la inspectiunarea școlilor noastre confesionale s'ă avisat Consistoriul se continue cu adunarea datelor și materialului necesariu, pentru ca la procsimul sinod se presinte proiectul cerut, dar și până atunci se îngrijăca, ca inspectiunarea școlilor se fie mai rigoroasă.

Infintiarea intentionată a unui Gimnasiu în Caransebesiu, din partea comunelor de pe fostul confiniu militar alu regimentului romano-banatic Nr. 13 Sinodul o saluta cu via bucuria și la timpul seu nu va lipsi a contribui la susținerea acelu Gimnasiu amesurat impregurarilor diecesane.

O serie de petitiuni pentru ajutoare precum și unele plansori contra unor preoti și invetiatori se deriva Consistoriului spre competentă rezolvire.

[Va urmă.]

Dela sinodul eparchial aradanu.

(Continuare.)

Siedint'ă V. (8/20. Aprile) Se presinta petitiunea comunei parohiale Radna pentru a nu se dismembră dela protopopiatul Aradului, după cum cere planul de arondarea protopopiatelor, care, împreună cu petitiunea comunei bisericesci din Fabricul Timisorei, în cauză despartirii ierarhice de Serbi, se transpunu pentru examinare la comisiunea organizatoare.

Dep. Em. Andreescu face interpelatiune în cauză intravilanului bisericescu din comun'ă Beregseu, usurpatu din partea familiei Vucovics, la care Presidiul promite respunsu în un'ă din ședintele proxime.

Dep. Vasilie Paguba în urmarea hotărării sinodale adusa în afacerea infintiării unei școle civile în Pecica, face urmatorea propunere: Sinodul fiind petrunsu de interesele vitali începate cu promovarea invetiamentului publicu, enuncia că: fiind salariile invetiatorilor după putința și necesitate a se amelioră, pamenturile acelea, cari s'au castigat seu se vor castigă din incidentul segregatiunilor pentru ameliorarea stării materiale a invetiatorilor nostri confesionali, sunt și rămănu pentru totdeauna, fara derogarea dreptului de proprietate ascurat prin cartile funduare, în usufructul invetiatorilor nostri confesionali, fara a se potă micșioră lefle aceloră avute înainte de a se fi esoperat pe calea urbană pamenturile chestionate.

Preas. Sa Dlu presedinte promite a pune la ordine propunerea această într'un'ă din ședintele proxime, ceea ce sinodul ia spre cunoștința.

Dep. Em. Andreescu propune ca sinodul enunțându în principiu necesitatea ca pe langă actualii inspectori de școle se să aplice și inspectori didactici, anume pentru inspectiunea și îndreptarea părții didactice a invetiamentului, alesi din sinul invetiatorilor practici, să însărcineze comisiunea școlară sinodala ca să pregătăca încă sub durat'ă acestei sesiuni în meritulă acest'ă unu regulamentu detaiatu. Propunerea să da la comisiunea școlară.

La ordinea dilei urmăza continuarea dării de sēma asupra reportului senatului de școle a consistoriului din Arad. Cu privire la suspinderea invetiatoriului I. Marcusiu din Giula magiara de catra consistoriu și repunerea lui în oficiu prin comisiunea administrativă a municipiului comitatensu Bichis, faptă aprobată și din partea guvernului, sinodul vedindu în această ingerință vatămarea autonomiei noastre bisericesci, la propunerea deputat. M. B. Stanescu alege o comisiune de trei membri în persoanele deputatilor V. Babesiu, N. Zigre și M. B. Stanescu, cu însărcinarea ca încă sub durat'ă sesiunii actuale să elaboreze o reprezentatiune catra ministeriul de culte și instructiune, pentru apararea drepturilor și autonomiei noastre bisericesci.

Se raportăca că la ordinațiunea guvernului consistoriul a deobligat pe invetiatorese la depunerea esamenului de calificatiune. Se ia spre cunoștința.

Referitoriu la intimatul ministerial pentru de a se propune limbă magiara la institutul teologic, sinodul însărcinează pe consistoriu a procede în această afacere în conformitate cu celelalte diecese.

Se raportăca că în institutul pedagogicu s'au înscris pe anulă curinte școlasticu în cursul I. 33 în alu II-lea 24 și în alu III-lea 39, de toti 96 elevi; 6 elevi în cursul I. 4, în alu II-lea 2, și în alu III-lea 6, de tôte 12 elevi; profesori pedagogici sunt de toti 6 inși; esamenu de calificatiune au depus 24 persoane, și anume 19 invetiatori și 5 invetiatoare, dintre cari 2 persoane au fost respinse. Se ia spre știința.

Partea reportului din care se vede că în 304 comune sunt 380 stațiuni invetiatorese, că numărul pruncilor deobligati la școlă este: barbati 14054, femei 12618 de tot 26672, că au frecventat școl'ă regulată: barbati 6650, femei 3008 de tot 9658. Se ia spre șcire, avendu consistoriul pe viitoriu a espune și motivele necercetării școlei și a să completă reportul cu date de statistica comparativă a anulului curinte și trecut.

În necsu cu reportul din chestiune primindu-se propunerea lui Paulu Rotariu: să însărcineze consistoriul, ca pe viitoriu să induca în reportu și datele statistice referitorie la școlele de repetitiune.

Urmăza reportului aceleiasi comisiuni școlare a supra reportului prezentat din partea senatului de școle a consistoriului Oradanu, în firulă carnia se raportăca, cumca pe teritoriulă acestui consistoriu se află 280 comune bisericesci cu 243 de stațiuni invetiatorese; prunci deobligati la școl'ă cotidiană sunt: barbati 6736, femei 5848 de tot 12584, dintre cari au cercetat școl'ă: barbati 3018, femei 1859 de tot 4877, la propunerea comisiunii cu adausul lui V. Mangra, reportulă acest'ă se ia spre știința și să însărcineze consistoriul, ca pe viitoriu să espuna în reportu și cauzele nefrecventării școlei.

Se repórta, cumca districtulu consistoriului oradanu se imparte in 8 cercuri scolastice cu 8 inspectori de scóle. Se ia spre scire.

Se reporta, cumca acestu senatu in decursulu anului trecut au pertractatu 7 cause disciplinare, dintre cari 4 sunt definitivu resolvite ér 3 sunt in curgere. Se ia la cunoscintia.

Se reportéza, cumca consistoriulu din Oradea-mare pe temeiuu conclusului sinodale de sub Nr. 138 din anulu 1881 a clasificatu statiunele invetiatoresci de pe teritoriulu seu impartindu-le in trei clase si anume: 1. statiunea invetiatoresca cu salariu anualu sistemisatu celu putienu de 500 fl. de class'a I, 2. statiune cu dotatiune de celu putienu de 300 fl. de class'a a II si 3. statiune cu salariu sistemisatu sub 300 fl. séu mai putienu de class'a a III, ér cu privire la cualificatiune a stabilitu urmatoriele conditiuni: 1. la statiunea de class'a prima potu recurge pedagogii absoluti cu 4 clase gimnasiale ori reale, 2. la statiunea a dou'a cei cu celu putienu doue clase gimnasiale ori reali, ér 3. la statiunea a treia toti invetiatorii cari au sustinutu cu succesu esamenulu de calificatiune, comisiunea propune: acceptarea acestoru dispusetiuni pentru intrég'a diecesa pre langa enunsierea cà la statiunea prima au dreptu de a recurge invetiatorii cari au sustinutu esamenulu de calificatiune cu successu distinsu, la cea de class'a a II-a cei ce lu-au depusu cu succesu bunu; contra acestei propuneri Dr. Nicolau Oncu propune si sinodulu acceptandu si adausulu lui Em. Andreescu enuncia dreptu decisu: dispusetiunile luate de consistoriu se primescu spre sciintia si acomodare, totodata insarcinéza consistoriele ca pe langa consultarea reuniuniloru invetiatoresci se elaboreze unu proiectu de regulamentu generalu pentru clasificatiunea si indeplinirea statiuniloru invetiatoresci.

Referitoriu la p. 5 cà din lips'a individoru aplicabili nu s'au potutu indeplini mai multe statiuni invetiatoresci se propune si decide: se insarcinéza consistoriulu ca pe calea competintii si organeloru sale se nisuésca luminandu si a induplicá tinerimea spre a intrá in institutulu pedagogicu, ér consistoriului aradanu i-se recomenda inlesnirea traiului acestoru tineri primindu-i in alumneulu diecesanu.

Cumca la esamenulu de calificatiune s'au supusu patru insi, obtienendu toti successu bunu, la propunerea comisiunei, se ia la cunoscintia.

Relativu la aretarea, cà in feriile anului trecut s'au tienutu conferintie invetiatoresci in 4 locuri precum si *cursuri practice* cu invetiatorii, se ia cunoscintia si se astépta ca consistoriulu se tiena conferintie si cursuri de acestea si in viitoriu.

Consistoriulu oradanu raporta cà a introdusu in scólele de sub jurisdictiunea sa manualulu de „Limb'a romanésca“ de Ioan Tuducescu si legenda-riulu lui Putnoky, se ia spre sciintia.

(Va urmá.)

Despre poporulu românu si poesi'a sa.

(Continuare.)

Revenindu acum la dragostile romanului resadite in siedietori, unu voinicu cu plete negre si cu sprincene ca pén'a corbului ne canta:

„Frunderia verde alunica
Am avutu o mandra mica
Si-am lasat'o se mai crésca

Minte 'n capu se dobândésca,
Dar de candu o-am lasatu
Au crescutu s'au maritatu.
Vai de mine ce pecatu
Mi-ar fi, nu mi-ar fi banatu
Daca s'ar fi maritatu
De aici alu treilea satu,
Dar ea s'au facutu mirésa
Dela noi a treia casa.
Esu afara o zarescu
Si de dile me sfarsiescu.
Intru 'n casa o andu
Si m'apuca dorulu crudu.

(poesii pop. ale Rom. adunate si intocmite de V. Alecsandri Bucuresci 1867).

Doru! doru! ati auditu acestu cuvintu Dneloru si Dniloru? Cine nu l'a simtitu in inim'a sa, cine n'a umblatu purtatu de densulu cutriemandu tierile, nu-lu póte cunósce! Romanulu cu elu pléca la lucru, cu elu secera, si totu cu dorulu vine acasa sér'a: cântându-i doinele. Desi corpulu intregu e ustenitu de lucrulu dilei, sufletulu românului e veselu si puternicu, càci flacar'a ce arde intr'însulu ii da putere neperitóre. Ca se me potu convinge, cà ce este dorulu românului, unde s'au nascutu, unde traesce, pe unde umbla si cu cine se infratiesce amu cercatu Dneloru si Dniloru dictionarele limbistice si psihologice ale invetiatiloru; cercat'amu se afli in cari limbi se canta si ce nume are la alte popóra? Dar ve marturisescu cà in tóte dictionarele n'amu gasitu scrisu ce este fiinti'a lui, nici n'amu auditu cum se canta in alte limbi. Nu, pentrucà tóta óstea invetiatiloru nu-lu cunósce si nici alte popóre nu-lu cânta asia casi poporulu nostru in alu carui sinu resare si traesce fara a-i secá cândva isvorulu!

Totu ce mi-a fostu cu putintia se afli despre misteriuu dorului este: cà acestu tovarasiu nedaspartitu alu dileloru poporului romanu isvoresce din iubirile si dragostile lui ardietóre.

Mai multu vorbésca dar despre elu insusi poporulu romanu, care-lu simte. Dar iata se aude glasulu unui voinicelu cuprinsu de doru, carele dice:

„Frunderia verde maracine
Nimicu se prinde de mine!
De candu dorulu m'a lovitu
Mintile mi-au ratacitu;
De candu dorulu m'a cuprinsu
Sufletulu mi s'a aprinsu!
Suiu în dealu coboru in vale
Si-mi perdu diu'a totu pe cale;
Valea suiu, dealulu coboru,
Imi trecu viéti'a totu cu doru.

Dar candu dorulu s'ar indestuli numai cu atát'a ar fi bine si usioru; insa par'a lui arde totu mai tare, ér voiniculu esclama:

„Puiculitia flóre 'n gura!
Cand te vedu 'n batatura

Imi uitu plugu 'n aratura
Sap'a infipta 'n curatura,
Si lasu boii ca se pasca
Plugulu se se ruginésca
Si sap'a se putrediésca."

[pag. 243. poesii pop. ale Rom. adunate si intocmite de V. Alecsandri Bucuresci 1867].

Acest'a este dorulu romanului Dneloru si Dniloru! Elu tulbura liniscea dilei si somuulu noptii. Elu umbla pribegindu fara alinare. Nimenea nu-i póte stá in cale desi multi au probatu se-lu faca a-si perde urm'a, ca se nu-lu mai intalnésca, si astfeliiu se-si mai póta redobandí linistea perduta. Romanulu patitu dice:

"Cum nu-i dorulu mare câne
Cà si preste dealuri vine,
Si nu-lu póte opri nime,
Nici tiganu cu cétar'a
Nici voinicu cu fluer'a,
Numai eu cu inim'a."

(Doin'a audita dela unu amicu transilvaneanu)

Nu-lu póte opri nime dorulu numai cu inim'a, càci de acolo a pornitu, acolo se opresce!

Dar in locu se póta opri cineva dorulu in calea sa, elu póta pre omu prin locuri departate; te alunga, te face se grabesci acolo unde te-astépta unu altu doru cu bratie deschise. Unu caletoriu mênatu de doru éta cum indémna murgulu seu se mérga:

"Tiu, tiu, tiu murgule sbóra,
Pan' la verde dumbravióra
S'ajungemu inca cu sóre
La floric'a dulce flóre,
Cà m'astépta cu mancare
Si cu dulce sarutare."

Si murgulu se duce, duce ca ventulu, ér stapánulu seu ne mai potendu purtá foculu ce-lu arde, mai striga odata:

"Tiu, tiu, tiu murgutiulu meu,
Fugi in sboru ca dorulu meu,
Cà eu frate bine-ti vreu.
Calca murgule lupesce
Si te-asiédia iepuresce,
Cà zarescu in batatura
Mândr'a mea cu miere 'n gura,
Se-mi dea mie flori din sinu
Se-ti dea tie bratiu de fenu."

(pag. 246. poesii pop. ale Rom. adunate si intocmite de V. Alecsandri, Bucuresci 1867].

Seraculu murgu!! credinciosu tovarasiu, elu alérge pana-si mai da suflarea, pentru-o mica resplata de unu bratiu de fenu! Insa elu totusi se duce voiosu, se duce cum par cà ar intielege dorulu stapánului seu!

(Va urm.)

Atanasiu Tuducescu.

Reflesiuni la alegerea de preotu din Socodoru.

In Nrulu 14 alu acestei foi am inregistratu o trista si in consecintia fatala aparintia in viétia nóstra constitutională, ce — dupa mine — ar trebui stirpita inca in germine pana nu va luá dimensiuni mai

mari si nu va prinde redacini intre noi. Am adusu in vedere pericolulu, cà prin repetirea acelu casu s'ar puté furisia in biserica dreptulu pumnului prin ce s'ar sgudui credinti'a si pietatea poporului catra cele bisericesci, de unde apoi numai unu pasiu pana la nimicirea nóstra totală.

Dlu protopopu P. Chirilescu inse vine in Nr 16 alu acestei foi a-mi insinuá tendintia malitiósa de a-lu compromite, si astfeliiu face cestiune personală, ce eu am incunjuratu in adinsu din respectulu cu care sum fatia de Santi'a Sa. Fie Dlu protopopu a-securatu cà nimene nu-lu stiméza mai multu decât eu, si cà tocmai acésta stima cu care sum fatia de densulu m'a retienutu dela unele reflexiuni indreptatite, cari i-ar fi potutu atinge delicateti'a.

Eu am inregistratu cà alegerea s'a tienutu sub presiunea asistintiei inarmate si s'au profanatu bisericia, ce m'a implutu pe mine si pre multi altii, cari tienu la santieni'a bisericii, de grigi serióse. Dlu protopopu nu néga cà alegerea s'au tienutu cu asistintia inarmata si cà altariulu a fost profanatu, inse se scusa cu disordinea ce a provocatu lipsa asistintiei si profanarea bisericii, imputandu-mi de malitia retacerea acestoru imprejurari. O scusa acést'a fórte slaba! pentrucà daca se intempla disordine si turburari in sínóde, si presiedintele nu póte restabilí ordinea cu arm'a cuventului, elu trebue se disolve sinodulu, dar nu se continue lucrarile cu ajutoriulu baioneteloru. Asiadara nu din malitia am retacutu Dle protopopu, cà inversiunarea poporului, alteam blandu si cu pietate catra biserica si cele bisericesci, a ajunsu pana la batae naintea santului altariu si erá gata la o scena sangerósa, ci din crutiare catra Pré on. DTa, càci dupa mine tocmai acésta imprejurare este cea mai agravatóre pentru DTa. Poporulu a fost iritatu pentru violarea drepturiloru sale si si-a reclamatu dreptulu, dar in locu de a fi ascultat i s'a respunsu cu ascutitulu baioneteloru, — éta adevverulu. — Nu dicu cà acele nedreptatiri au provenitu tocmai dela Pré on. DTa, dar cà alegatorii au fost intr'adeveru nedreptatiti, Pré on. DTa inca vei fi sciindu déca nu pe alta cale, din protestulu insinuatu contra alegerii, si Venerabilulu Consist., ca foru competente va decide incât au fostu séu nu ne indreptatiti alegatorii. — Astfeliiu Dle ppu de órece DTa singuru constatezi adevverulu, cà alegerea s'a tienutu sub presiunea baioneteloru si cà persónele oficieloru civile intrau prin usile imperatesci — in altariu, ce va se dica profanarea bisericeii, ce a fostu propriaminte esinti'a reportului meu, care nu s'a estinsu si la cauzele finali cari au produsu acolo sacrilegiu; ér de alta parte eu constatu cà imprejurarile cari au provocatu trebuinti'a asistintiei le-am retacutu nu din malitia ci din considerare catra Préon. DTa pre care m'am indatinatu atátu de multu se te stimezu, — resulta: cà eu am remasu reportoru conscientiosu, ba tocmai pré loialu, prin urmare absolvatu de insinuarile de malitia.

Incátu privesce pretins'a „mintiuna“ cà anti-ti'a comunala a formatu unu cordonu pe langa care avé se tréca alegatoriulu si celelalte espresiuni referitóre „la nerusinarea auctorului,“ din respectu catra betranetiele si positi'a Preon. Dtale, apoi din respectulu bunei cuviintie, me scusa cà nu me potu dimite a reflectá la ele. Acelasi publicu inse, inteligentu si ne inteligentu, care a asistatu la alegerea va judecá daca eu amu scrisu adevverulu ori neadeverulu.

Corespondentulu.

D i v e r s e.

* **Preasanti'a Sa Dlu Episcopu Ioan Metianu** a calatoritu Dumineca in 18/20 Aprile cu trenulu dupa améiedi la Zernesci in Transilvania, unde va petrece 3—4 septemani.

* **Secet'a** ce domnesce in tiér'a nóstra câtu si in Romania aduce celea mai mari inrigiri si temeri populatiunei rurale. Inaltu Preasantitulu Metropolitu Primatu alu Romaniei a adresatu o pastorala tutu-loru preotiloru si crestiniloru spre a face rugatiuni catra bunulu Ddiu ca se ne dea plóe. Ér dumineca in 18 a curentei la 10 óre diminéti'a a In. Preasanti'a Sa a facutu procesiune, pornindu dela Metropolie cu santele icóne si santele móste ale Santului Dimitrie, mergandu pe josu pana la bariera Victoriei unde s'a facutu rugatiuni pentru plóia, si la 12 óre si jumetate, ne spune „Resboiulu,” a inceputu o plóie mare.

* **Himen.** Dlu *Ioanu Miatovicu*. teol. abs. si-a serbatu cununi'a Joi in 22. Apr. st. v. ca Dsiór'a *Aqapia Adamovicu* din San-Nicolaulu-micu. Li dorimu viétia fericita!

* **Avisu bolnaviloru!** *Dr. G. Vuia* se afla din 15 Maiu la báile din *Mehadia* unde face practica medicala pana la finea lunei Septemvre. La epistóle ce i se adreséza respunde in graba.

* **Inmormentare scandalisatóre.** Ni-se tramite spre publicare urmatórele: Preotulu e lumiu'a populu si aparatoriulu moralului, si lumin'a candu nu luminédia e intunerecu, ér intunereculu e dusmanulu progresului; si déca ne scandalisamu si intr'unu omu de rendu, candu vatama moralulu, cu câtu e mai negru pecatulu, mai mare scandalu, candu se vatama moralulu chiar de acel'a care e pusu spre apararea lui „vae mundo a scandalis” dice mantuatoriulu, si multi preoti pe frunte ar trebui se pórté acésta inscriptiune. E durerosu cá moralulu poporului nostru se corupe pe di ce merge, si sunt chiar si intre preoti, cari ca se devina populari, se silescu cu cei mai corupti a se intréce in desfrenari; de acolo vine cá preotulu si-perde iubirea si stim'a poporeniloru; cei buni se disgustédia si de preotu si de biserica, éra cei rei suntu defeliu nepasatoriu. Asia casu scandalosu se intemplá in dilele acéste in comun'a Chertesiu, unde dupace conducatoriulu omorului dela *Dezn'a*, mori in inchisóre la *Buteni*, fara a voi se recunósca nici marturiile, nici pe complicitii sei; mori ne marturisitu necuminecatu, fara picu de semnu de pocaintia, si dupace cadavrulu lui fu adusu acasa, parintele *Damaschinu* „heu coeli terraeque pudor” spre scandalisarea tutuoror celoru buni, bagá cadavrulu ucigasiulu in biserica, i facú cea mai mare ceremonia si-lu ingropá cu cea mai mare pompa; éta asia esemplu da parintele *Damaschinu* filorulu sei sufetesci; nainte de acést'a cu câteva septemani, mori unu omu caruntu de betranu, incaruntitu in fapte bune, si de-órece au fostu seracu, parintele *Damaschinu*, oprí ca nici campanele se nu se traga dupa elu, éra pe acést'a déca an avutu se-i dee bani udati cu sange nevino-vatu, ilu bagá in biserica, ilu ingropá cu tóta pomp'a. — Unde-i aci sublimitatea preotiésca, unde e moralulu preotului?

* **Din comun'a Costeiu** ni se scrie sub datulu 14/26. Apriliu urmatórele: Multu stimáte Domnule Redactore! Subscriisulu petrecandu cu atentiune tóte cele publicate in multu pretiuitulu jurnalulu „Biserica si Scóla” ce bine voiti a redige, cu deosebi inse cele

publicate dela Sinodulu nostru eparchialu, am aflatu cá la Inaltu acelasi Sinodu a incursu o rugare a mai multoru locuitori din Costeiu-l-mare, prin carea ceru, ca sum'a de 200 fl. cu carea afirmative detoresce la biserica preotulu *Traila Martinovicu* si alta suma de 400 fl. din arend'a sesiunei dela parochi'a redusa, se se percipia la epitropi'a parochiala. Pe langa tóte cá acésta rogare isi va aflá drépta resolvire la loculu ei competente, — totusi in considerare cá s'a datu publicitatii, apoi in interesulu adevérului si spre orientarea onorabilelui publicu cetitoriu, me simtiescu indatoratu publice a-o dechierá de falsa si neadeverata, timbrandu-o totodata de un'a apucatura mali-tiósá intentionata din partea adversariloru confessiunei nóstre, cu scopu de a me blamá; cea ce se vadesce d'acolo, cá cei mai multi, in intielesulu rogarei de mai susu, vorbescu de doue sume ce a-si datori bisericei, si anume: un'a suma de 200 fl. ce afirmative o datoiescu si alta suma de 400 fl. din arend'a sesiunei, — preste tot dar una sama de 600 fl. v. a. Fatia cu sum'a de 200 fl. ce afirmative o a-si datori-o, observu cá inca la 9/25. Decemvre 1881, am imanuatu Inaltu Preasantiei Sale Domnului Episcopu un'a petitiune, in carea am rogatu ca sum'a de 200 fl. ce o datorisem pentru pamentulu din a dou'a sesiune se mi-se compute in spesele mele avute in procesulu cu camar'a, dela carea am cascigatu circa 5 jugere de pamentu ce le-a fost ocupatu din sesiunea parochiala si fiind cá pamentulu castigatu nu e proprietatea mea, asia si spesele facute in procesulu aceluia nu potu fi ale mele, mai alesu cá acelu procesu l'am inceputu la sfatulu parintelui protopopu *Georgiu Cratiunescu* fiindu de fatia si fie iertatulu Dnu *Dr. Paulu Vasiciu*. — Castigandu dar prin procesu, in completarea sesiunei parochiale, pamentulu ocupatu de camara, si spesandu sum'a de 200 fl. ce o datorisem pentru pamentu, dupa cum aráta acul-sele dela suplic'a ce o imanuasem la 9/25. Decemvre, Inaltu Présantiei Sale Domnului Episcopu, nu potu crede cá deobligamentulu de a solvi sum'a de 200 fl. se mai sustee, — luandu mai alesu in considerare, cá precum in cei 6 ani trecuti am solvitulu sum'a de 1200 fl. in fundatiunea zidindei bisericei din lo-u, cea ce si Venerabilului consistoriu este din deplinu cunoscutu, — asia si acum sum'a de 200 fl. inca o a-si fi solvit'o, de nu eram trasu in procesulu cu camar'a, dreptuce, fatia cu acésta suma, me privescu ca si cuitatu, — ér fatia cu sum'a de 400 fl. dechiaru categorice cá acea intru nimica nu me privescu fiind cá la esarendarea pamentului din cestiune nici cá am fost de fatia, — necum se-lu fi cumperatu séu vendutu, si cá prin urmare nici sum'a acést'a nu o datoiescu. Dreptu acea spre orientarea publicului cetitoriu fatia de rogarea mai multoru locuitoriu din Costeiu-lu mare si intru reputatiunea numelui meu, am aflatu cu cale a aduce inainte cele premise, rugandu-ve cu deosebita stima a-le dá publicitatii. *Traila Martinovicu*, parochu.

† **Necrologu.** *Petru Bisorca* preotu in Zimbru in etate de 33, ani a repausatu in 16 Apriliu v. a. c. dupa unu morbu indelungatu si dupa unu servitiu de 10 ani la altariulu Domnului, — lasandu in profundu doliu pre iubit'a sa socie, o fetitia si unu fiu minorenu. Remasitiile pamentesci s'au petrecutu la repausulu eternu in 18 Apriliu v. a. c. Ceremoni'a funebra s'a severisitu sub pontificarea Rev. Domnu protopopu alu *Buteniloru Constantinu Gurbanu* insocitu de alti optu preoti asistenti. Fia-i tierin'a usióra si memori'a eterna!

† **Necrologu.** *Gratianu Pap* fost invetiatoriu, apoi jurasor, pretore, si in anii ultimi ai vietii sale notariu cerc. in Halmagiu, dupa unu morbu de plo-mani, in 28. Aprile st. n. in etate de 51 ani si-a datu sufletulu in manile creatorului seu, lasandu in profundu doliu pe neconsolabil'a sa socia Mari'a, fi: Iuliu, Virgiliu, Eugeni'a, Titu, Laor'a, Alesandru si Irin'a, fratii: Nicolae, Ann'a, cumnatii si numerosii sei consangeni. Viéti'a acestui barbatu au fost iubirea natiunei si a patriei sale pentru care multu a suferitu. Osamintele defunctului s'au pusu spre eterna odichna in cimiterulu rom. gr. or. din Halmagiu. Inmormentarea s'a seversitu cu tóta solemnitatea cuvenita, celebrandu la servitiulu funebru 7 preoti dintre cari preotulu **Butaru** par. in Bodesci a tienutu cuventarea funebrala descriindu in modulu meritatu viéti'a si faptele mai insemnate ale fericitului. Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!!

† **Necrologu.** Tóte in lume sunt trecatóre! Tóte fapturile din acésta lume sunt unelte de jocu ironicu in mân'a sortii: Stejarulu ce astadi verde si falnicu se opune tuturoru vijelieloru, mâne vestedu si nemiscatu zace trantitu la pamentu; Mandafirulu, carele astadi impodobesce muntii si câmpiile, carele stórcce admiratiunea privitoriloru, mâne frundia catra frundia se desface pentruca parasitu si delasatu de toti, pe aripile ventului se sbóre departe, peste hotarulú acestei lumi nerecunoscatória. Si acést'a trista sórte ajunse si pe tiner'a Dna: *Carolin'a Carabasiu, soci'a bravului invetiatoriu din Tiel'a, carea in etate abia de 30 ani la 18. Apriliu, dupa grele suferintia s'a mutatú din sinulu celoru vii,* lasandu dupa sine doi copii mici, ca se sînta pierderea unei mame adeverate. Repausat'a se distingia prin insusiri, ce sunt adeverat'a decóre pentru o femeea: fidelitate catra sociu si nemarginita iubire catra copilasii sei. Impresiune trista si durerósa au remasu de suveniru, celoru ce au fost martori la cumplitele suferintie, ce sunt mai grele si mai amare de cât tóte suferintiele: suferintie, ce o adeveratea femeea sînte, cand se apropia ór'a in care pentru vecie trebue sè se desparta de catra cei mai iubiti ai sei. Luni la 20 Apriliu, reposat'a fú petrecuta de o multime de stimatori la locasiulu ce i s'a pregatitu in imperati'a pacii si liniscei, unde nu strabatu nici lacrimile iubitorului si duosului sociu, prunci si stimatori. Ceremoniele religióse le-a indeplinitu 9 preoti cu tot atáti'a invetiatori. Binecuventata fie-i tierin'a si eterna memori'a! B.

Buletin meteorologicu.

Diu'a. Lun'a.	Pressiunea aerului	Temperatura	Cerulu
Sambata 29. Aprile	756.6 mm.	18° R.	obdusu
Duminea 30. "	765.2 "	16.83 "	obdusu
Luni 1. Maiu	769.2 "	20.3 "	seninu
Marti 2. "	768.6 "	20.1 "	obdusu
Mercuri 3. "	767 "	19.2 "	seninu
Joi 4. "	766.5 "	18.6 "	seninu
Vineri 5. "	76.4 "	20.3 "	obdusu

Tipariulu si editur'a tipografiei diecesane din Aradu. — Redactoru respundietoriu: VASILIE MANGRA.

Concursu.

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu dtto 28 Decembre a. tr. Nr. 901. B. se escrie concursu pentru ocuparea parochiei de classa I din comun'a gr. or. *Foen*, protopresbiteratulu Ciacovei, dieces'a Caransebesiului, cu terminu pana la **18 Maiu st. vechiu** anulu curinte, in carea di se va tienea si alegerea.

Dotatiunea impreunata cu acésta parochie este si anume:

a) Una sesiune parochiala class'a prima, constatore din 30 jugere pamentu aratoriu, si 3 jugere pasiune in izlazulu comunalu.

b) Stótele dela 260 case, respective dela 1473 suflete dupa norm'a stolaru provisorie a diecesei Caransebesiului, aprobata de sinodulu eparchialu din anulu 1880.

c) Birulu usuatu in comuna adeca câte 60 oche grâu de fie care sesiune.

Pe langa observarea § 15 din regulamentulú pentru parochii, doritorii de a ocupá acést'a parochia, sunt avisati recursele loru instruate in sensulu statului organicu bis: si adresate catra comitetulu parochialu, a-le subserne oficiulu protopresbiteralu in Ciacova.

Domnii competenti vor binevoi a-se presentá indecursulu întretimpului premergatoriu alegerei la s. biserica in repectiva comuna, spre asi arata destertitatea in cantari si cuventari.

Foen din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in 1. Aprile, 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu adm. protopresbiteralu **Paul Jancu**. m. p.

Nepresentandu-se nici unu recurentu pe diu'a de 29 Martie a. c., se escrie de nou concursu pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Sintea*, comitatulu Aradului, protopresbiteratulu Chisineului cu terminu de alegere pe **Duminea** din **2 Maiu a. c.**

Salariulu e urmatoriu:

a) In bani gata 80 fl. v. a. b) 8 cubule de grâu si 2 de cucuruзу c) 4 orgii de lemne din care se se incaldiasca si scól'a d) 10 magi de fenu séu 10 fl. bani e) unu patrariu de sesiune de pamentu, cuartiru si gradina de legumi f) spese la conferintie invetiatorésca g) déca alesulu invetiatoriu in decursu de unu anu va aratá unu sporiu inbucuratoriu cu scolarii inaintea comitetului si a inspectorului scolaru, comitetulu este deobligatu pe anulu urmatoriu a-i ameliorá salariulu cu 20 fl. v. a. respective a-lu redicá dela 80 fl. la 100.

Recurentii 'si voru substerne recursurile, provediute in intielesulu statutului organicu si a normeloru de invetiamentu, subsemuatului inspectoru scolaru, in Seprusiu (Seprös)

Seprusiu 15 Aprilie 1882.

Comitetulu parochialu.

Mihaiu Sturza m. p. inspectoru de scóle.

La Nru de facia alaturamu unu suplementu de 1 còla.

Proiectu
de
REGULAMENTU
pentru afacerile
CONSISTORIULUI METROPOLITANU.

Elaboratu prin
I. Gav. de Puscariu,
deputatu Congresualu.

Regulamentu

*pentru afacerile Consistoriului metropolitanu alu
bisericeii ort. române din Ungari'a si Transilvani'a.*

(Continuare.)

§. 94. Referentulu indata dupa primirea actelor in referata, le examinéza mai antaiu, déca sunt deplinu instruite, si aflandu de lipsa, cere anteactele respective din registratura cu blanquette intocmite spre ace'a, — ori le cere dela respectivulu oficiu prin requisitiune curente.

§. 95. Déca actulu e deplinu instruitu, referentele cetindulu cu deameruntulu, pregatesce referat'a pe col'a blanquetata spre scopulu acel'a; pe colón'a stinga a acestei'a induce extractulu despre cuprinsulu lucrului, éra pe colón'a din drépt'a pune opiniunea sa cu conceptulu de expeditiune. — Déca referat'a sta din cóle mai multe referentulu le cóse laolalta si capetele firiloru le sigiléza cu sigululu seu propriu.

§. 96. Déca referentulu obsérva, cà vre unu actu nu se tiene de resortulu in care s'a improtocolatu, ílu tractéza ca o curentia provediendulu cu clausul'a de transpunere ílu trimite la protocolulu de exhibitiune, unde capata numeru nou in respectivulu resortu, éra numerulu celu vechiu se trece ca resolutu.

§. 97. Referentulu e detoriu a lucrá piesele impartite lui in ordinea chronologica a numeriloru de exhibitiune, dandu preferintia numai celoru urgente.

§. 98. Intre obiectele urgente se numera :

- a) cele cu termine iminente;
- b) cele ce se intetiescu dela autoritátile esterne;
- c) cele ce se intetiescu dela consistoriele eparchiale cu motivu de periclitare a causei;
- d) asignatiunile de cassa;
- e) tóte acele obiecte, a caroru grabnica resolvire o pretindu normativele speciali.

§. 99. Piesele elaborate le imparte referentulu dupa natur'a lucrului in categori'a curentieloru, si a celoru ce vinu a se pertractá in siedintiele consistoriale.

§. 100. Intre curentie se numera afacerile pure formale precum sunt: corespondintiele pentru instruirea actelor, deslucirile ce decurgu intre consistoriu si oficiile esterne, séu cu cele interne din provinti'a nóstra metropolitana; asignarile ordinare de cassa prevediute in bugetu, si tóte acele resolviri transitorie si incidentali, ce nu preocupa decisiunea meritale rezervata pentru siedintiele consistoriale.

§. 101. Curentiele resolute le induce referentulu intr'o blanqueta ce cuprinde numerii resoluti, datulu resolvírei, subscrierea referentului, si loculu pentru subscrierea revisiunei presidiale, — si dinpreuna cu acést'a le substerne presidiului spre revisiune si aprobare.

§. 102. Déca presidiulu afla vretun'a din aceste curentie cà are trebuintia de a se pertractá in siedintia, o inapoiéza referentelului cu acést'a clausulare si sterge numerulu respectivulu din blanqueta, — éra celelalte curentie aprobandule le trimite dinpreuna cu blanquet'a la directorulu cancelariei. Acést'a predà blanquet'a de resolvire protocolistului spre a induce numerii resoluti in respectiv'a rubrica a protocolului de exhibitiune, — éra actele le predà in expeditura.

§. 103. Tóte afacerile meritorie ce sunt rezervate pentru siedintiele consistoriale, dupa ce le a pregatitu referentulu pentru referata, le induce in blanquet'a de insinuare pentru proxim'a siedintia, pe care o predà presidiului celu putienu cu 24 óre inainte de convenirea acestei siedintie, éra referatele pregatite dinpreuna cu actele respective le trimite séu le aduce referentele d'adrechtulu in siedintia.

§. 104. Referentulu e datoriu a concipiá proiectele de sentintie chiaru si precisu, intr'unu stilu simplu si intielegiveru, — éra motivele basate pe canónele bisericesci si pre legile si institutiunile constitutionali a le provintiei nóstre metropolitane.

Asemene si proiectele de celelalte expeditiuni se fie intocmite asia, ca se se póta din cuventu in cuventu descrie in expeditura.

In fine referentulu sè faca clausul'a de indrumare pentru expeditura, cà câte expeditiuni si pentru cine se se faca? precum si ce acluse se se alature la pies'a expedienda, si ce acte se remána pentru registratura?

§. 105. Referentii sunt datori a lucrá numai piesele ce li vinu loru dela protocolulu de exhibitiune, ci dupa elaborarea acestor'a ei au sè íea iniciativ'a spre a pregati tóte acele proiecte de statute, regulamente, instructiuni si ordinatiuni, ce sunt enumerate la competinti'a diferiteloru senate consistoriale, si sunt de lipsa pentru executarea statutului organieu si a celorlalte concluse congresuali — in tóte directiunile,

— pentru darea unei îndreptări corespunzătoare a afacerilor bisericesci din intrég'a provincia metropolitană, pentru aducerea în conformitate și regularitate a administrațiunii bisericesci la toate partile ei constitutive, și în toate resorturile competenții sale.

§. 106. În specialu referenții sunt datori a face din timp în timp câte o revistă asupra tuturilor hotăririlor congresuale și constatându acele părți a le acestor'a, ce nu sunt defelu său nu pe deplin sau reu executate, a face propunerile și proiectele pentru îndeplinire; — mai departe a vedea conclusele diferitelor sinode eparhiale și comparându-le un'a cu alt'a a face propunerile și proiectele pentru egalizarea sau suplینirea acelor'a, — în fine — deca ori din ce incidentu observăza că în vre-o parte a provinciei metropolitane se arată vre unu regresu, a aduce acést'a la cunoștința consistoriului metropolitan și a congresului național bisericescu cu propunerile și proiectele pregătite.

Despre toate aceste propuneri și proiecte este din inițiativ'a referentului se face o comemorațiune oficioasă, ce capătă numărul la protocolul de exhibitivne.

§. 107. Deca vre unu referent de senatu la pregătirea referatei sale observă, că obiectulu atinge și resortulu altui senatu, comunica actulu cu opiniunea sa și celuilaltu referent cu clausul'a requisitoare se-si dea și elu opiniunea sa.

Acest'a ori însemneza pe actu clausul'a de convoire, ori își face observarea contraria motivată, și-i retrimite actulu cu acést'a.

În casu de diferența obiectulu se referăza în senatu mixtu.

§. 108. Si presidiulu are dreptulu în cauze mai importante a renđu coreferenți, căror'a referentulu ordinariu, după ce a pregătitu referat'a, li o împartășește dinpreună cu actele spre a-si face observațiunile sale, și a le retrimite spre ulterior'a afacere.

§. 109. Deca obiectulu referatei se referese la vre-o asignațiune de casa, opiniunea referentului, înainte de a o aduce în ședința său de a o espedă afara de ședința, o comunica exactorului spre contarea asignațiunii în întielesulu prescriptelor de contabilitate. Deca exactorulu dificultăza asignațiunea, acést'a se pertractăza în ședința, altcum pune clausul'a de invoire pe actu și-lu retrimite referentului spre ulterior'a afacere.

§. 110. Deca referentulu afla de lipsa se asculte opiniunea priceparatorilor de lucru, precum e a fiscalului, a medicului său a tehnicului metropolitan etc. comunica actulu mai întâi cu acesti'a spre a-si da părerea. Diferența

între aceste opinii și între părerea referentului vine a se decide în ședința consistorială.

§. 111. Precum referentulu primesce actele numai pre langă adevărire în jurnalulu de imănare, așa și elu e datoriu a da actele din mână numai pre langă asemenea adevărire de predare.

§. 112. Referenții sunt în prim'a linia răspunzatori pentru prompt'a, continu'a și neîntrerupt'a pertractare și rezolvire a tuturilor afacerilor metropolitane.

Capitulu IX.

Despre ședințele consistoriale.

§. 113. La diu'a și or'a prefixă adunându-se presedintele, referenții și ceilalți asesori consistoriali dinpreună cu notariulu ședinții, — presedintele constată mai întâi specialitatea și capacitatea senatului spre a aduce concluse valide, dechiară ședința de deschisă, și priveghiându pentru demnitatea acesteia susține liniștea, ordinea, și cursulu regulatulu pertractărilor, consularilor și decisiunilor, apoi fiindu toate afacerile puse la ordinea zilei încheia ședința, ori întrerupându-o la or'a determinată anunție continuarea ei la diu'a și or'a anumită.

Deca presedintele naturalu său substitutulu seu — din ori ce cauză ar fi împedecatu se cuprinda presidiulu ședinței, acést'a nu pôte împedecă cursulu trebilor, ci asesorulu celu mai înaintatu, deca nu referăza elu însuși ocupa locul presintelui și îngrigindu pentru întregirea senatului cu suplentii ce stau îndemână pentru atari eventualități, conduce ședința. Deca înse sub durat'a ședinței s'ar înfacișă presedintele ordinariu, acest'a își ocupa locul presidialu, ér suplentulu devenitu prin ace'a supranumerariu, se departăza.

§. 114. Mai înainte de toate la ordinea pertractării se punu conspectele protocolistului, a expeditorului și a registratorului despre numerii restanțiali neresolviti, neexpediatii sau neajunși la registratura, și constatându-se deslucirile justificătoare se trecu pe scurtu la protocolulu ședinței, era în privința celor nejustificate se iau concluse pentru prim'a ora de ursoriu, pentru a două ora de admonițiune cu terminu preclusiv, era pentru a treia ora de cercetare disciplinară; în casulu acest'a conclusulu consistorialu se comunica în extrasu protocolaru cu fiscalulu consistorialu spre intentarea procesului disciplinariu.

§. 115. În alu doile renđu vinu a se publică legile, statutele, regulamentele, ordinațiunile, rescriptele sau alte asemenea acte menite numai pentru publicare, — constatându-se acesta publicare în protocolulu ședinței cu acelu adausu, ca — cerendu așa trebuința — acele se

se comunice și cu ceilalți asesori, eventualmente se se tipărească în jurnalul oficios al metropoliei, sau se se litografeze pentru toți asesorii și consistoriile episcopale.

Dacă înse atari acte ar conține dispozițiuni cari recer o pertractare meritorie, și ședința senatului adunat ar afla că această trece peste competența lui, relege pertractarea lor la senatul plenar.

§. 116. În alu treilea rând vinu a se pertracta obiectele cele așa numite urgente, cari nu se pot amâna la rândul cronologic al obiectelor insinuate. În casul acesta ședința decide mai întâi chestiunea urgentei, apoi amesturată rezultatul în pertractarea meritorie, sau o relege la rândul cronologic.

§. 117. În fine la ordinea pertractărilor vinu obiectele insinuate de referenți după rândul cronologic al numerilor de exhibiție.

§. 118. La consultarea obiectelor referențele cetesce mai întâi extractul despre starea lucrului, apoi opiniunea sa.

La obiectele simple se poate face referata și orală, era în chestiuni mai însemnate și în cauzele procesuale sunt a se ceti și pasagele data-tore de mesura a le alegărilor, și a le documentelor.

§. 119. Nu e iertat nici președintele nici altui membru al ședinței se intrerupa pe referentul în pledarea sa până o finesce, nice de a preocupă cu opiniunea sa până înainte de a sosi rândul la el.

§. 120. Dacă președintele observă, că referențele se abate de la obiect, sau nu ține ordinea necesară în pledarea lui, are dreptul se aduca pertractarea în ordinea convenită, — asemenea face și cu ceilalți asesori la discușiunea lor. Dacă ceilalți asesori nu au cuprinsu starea lucrului cum se cade, au dreptul a cere deslucirile necesare eventualmente a cere cetirea în extensu a respectivului act datatoriu de mesura.

§. 121. După încheierea referatei președintele provoca pe votanții începând de la cel mai bătrân în rang, se-se dea opiniunea și votul se a supra referatei. Dacă referat are și unu co-referent, acest-a-si da parerea sa îndată după referent.

§. 122. Președintele nu poate restringe libertatea de opinie nice a face presiune asupra acesteia, — are înse dreptul d'a grigi, ca consultarea se nu ia o dimensiune fără de scop, dar nice se se precipiteze în daun'a cauzei.

§. 123. Înse dacă cauză e așa de complicată încât votanții pentru primul moment nu si-au putut forma o opinie precisă și odichnitore, președintele înainte de enunțarea conclu-

lui, reasuma încă odată starea lucrului, și cere din nou parerea votanților.

§. 124. În cauzele matrimoniale și disciplinare, după referata și mai înainte de a trece la consultare se asculta — în cele din țiu și defensoarele matrimoniale, în cele lalte fiscalul acuzatoriu și în ambele cazuri dacă partidele au pre apărătorii se de facia se asculta și observările acestor-a până la replicare și duplicare; era după esirea acestor-a din ședința se trece la consultare și votare, era ședința se publica îndată înaintea partidelor chemați spre această în sal'a de consultare.

§. 125. În cauzele unde se cere opiniunea priceparatorilor de lucru, această de regula se da în scris, dacă însa ședința consistorială ar afla de lipsa se mai asculte pre atari pricepatori de lucru și oralmente, dacă ei se afla în loc, o poate face în durat'a ședinței, înse conclusul înainte acestor-a nu se publica.

§. 126. Dacă ședința afla că actul nu e complet pentru deciderea lui în merit poate hotărî întregirea și amânarea decisiunii meritate până după întregire.

§. 127. Până nu se enunție conclusul fiecare votant are dreptul a-si schimbă sau modifică opiniunea sa, era după enunțarea conclusului numai e iertată nice o discușiune cu atât-a mai puțin vre-o critică asupra conclusului adus.

§. 128. Președintele de regula nu votează, ci e datoriu a enunție conclusul după opiniunea majorității absolute a votanților, era în casul dacă nu s'ar fi putut forma o majoritate absolută a voturilor, conclusul e de a se enunție în sensul dispozițiilor următoare:

a) dacă voturile s'au împărțit în două parti asemenea, președintele enunție conclusul după aceea parere, la care se alatura și el;

b) dacă o parere a intrunit jumătate din voturi era cealaltă jumătate a voturilor e împărțită în mai multe opinii, președintele are dreptul a se alatură pe langă opiniunea ce a intrunit jumătatea de voturi, — și enunție conclusul după această opinie;

c) era dacă președintele nu ar consimți cu această parere, sau dacă voturile ar fi împărțite între mai multe pareri așa, încât fiecare dintre aceste diverse pareri ar avea în contra sa mai mult decât jumătatea tuturilor voturilor împărțite, atunci președintele împarte obiectul în mai multe chestiuni speciale și puncte preconsultative, formale și meritale, și aducându-le la vot mai întâi pe cele formale sau mai îndepărtate, provoca pe votanții, a caror opinie mai departată a cădutu, se se alature la un'a din cele ce urmăze, și continuând așa până s'a intru-

nitu celu putienu jumetate din voturi, enuncia conclusulu dupa opiniunea ce a capatat jumetate séu mai multe voturi ;

d) déca nici asia nu s'ar intruni o jumetate din voturi, atunci presedintele mai trage doi votanti dintre suplentii disponibili si in senatulu asia intaritu, purcede in sensulu celoru prescise mai susu pana se póte aduce conclusulu cu maioritatea receruta.

§. 129. Conclusele aduse in causele apelate matrimoniale si disciplinare, indata ce s'au enunaiatu si publicatu trecu indata in putere de lege, si nu e permis a se mai reasumá séu a se impededá executiunea loru.

Era in afacerile de natura publica administrativa séu organizatóre a bisericeii, déca presidiulu crede, cá prin conclusulu adusu se vatama prescriptele canonice séu legile de statu, are dreptulu a suspinde conclusulu maioritáti, si a relegá cestiunea la unu senatu inmultitu cu doi séu patru membri in terminu de 30 díle. — Déca in acestu terminu presedintele nu ar convocá senatulu inmultitu si nu ar reasumá cestiunea acolo, conclusulu adusu de mai nainte intra in valóre, si nu se mai póte reasumá, — remanendu responsabilitatea ulterioarei afaceri pe presidiu.

§. 130. Déca se primesce propunerea referentelú cu vre-o modificare séu adausu, acestea se coregu séu se adauga de insusi referentele indata pe conceptu ; éra déca s'a primitu vre-o modificare esentiala séu o contra propunere, la care referentele nu póte accede, acést'a se formuléza de catra contra propunatoriulu in scrisu, si se trece atát la protocolu, cât si pre cól'a de referata prin notariulu siedintiei pe langa vidi-marea propunatoriului si a referentelú pe cól'a de referata.

§. 131. Votisárele de regula se facu oral-minte, éra alegerile prin siedule secrete ; — exceptionalmente, déca maioritatea senatului afla de lipsa, votisarile se potu face si prin bile albe si negre.

§. 132. Despre fiacare siedintia notariulu acesteia pórtá protocolu séu procesu verbalu pe cólele blanquetate spre acelu scopu. Acestea cuprindu séu se implinescu in ele : insemnarea senatului, a dilei, a presidentului, a asesoriloru votanti si a notariului siedintiei ; dupa ace'a se induce pe column'a stinga referentulu, numerulu exhibitului, si cuprinsulu pe scurtu alu obiectului pusu la ordinea dilei ; éra pe column'a din drépt'a se induce propunerea referentelú si parerile votantiloru, si in fine decisiunea enunaiata de presedintele.

Déca se primesce propunerea referentelú cu unanimitate, e destulu a se amintí acést'a pe scurtu in procesulu verbalu ; éra déca sunt con-

trapropuneri, acestea se trecu la protocolulu procesului verbalu asia, dupa cum le formuléza contrapropunatoriulu si se amintesce care votantu la care propunere s'a alaturatu, si in fine care propunere s'a redicatu la conclusu ?

§. 133. Dupa incheierea siedintiei si notariulu indata ispravesce si incheie procesulu verbalu, si subscriindulu in partea drépta ílu predá referentelú dinpreuna cu tóte actele referate.

Referentulu revidéza actele, face expeditiunile amesuratu concluseru, subscie procesulu verbalu in partea stinga, si-lu trimite dinpreuna cu actele la presedintele, care a condusu siedintia, spre suprarevisiune.

Acest'a suprarevediendu-le subscie procesulu verbalu in mijlocu sub subscrierile notariului si a referentelú, — aprobéza expeditiunile prin clausul'a de expediatur, si le predá tóte directorelui cancelariei pentru expeditura.

Prin acést'a se considera si procesulu verbalu de verificatu.

§. 134. Déca intre presidiu, referente si notariu se arata vre-o diferintia in privintia procesului verbalu, presidiulu chiama la sine pe referente, pe notariu, si déca e de lipsa si pe votantii cari se mai afla in locu si cauta a aplaná diferintia, altu cum verificarea protocolului se face dupa parerea maioritáti acestoru verificanti.

In totu casulu procesulu verbalu si revisiunea actelor referate trebuie finalisatu atát din partea referentelú cât si a presidiului siedintiei in terminu de 48 óre.

§. 135. Procesele verbale la finea anului se léga in volume dupa specialitatea senatelor, si se pastréza in registratura la locul destinatu.

§. 136. Notariulu siedintiei pe langa procesulu verbalu face in duplu si o consemnatiune blanquetata despre numerii exhibitelor ce s'au resoltitu in siedintia, si unu exemplariu ílu trimite la protocolulu exhibitelor spre a induce piesele resoltite in respectiv'a rubrica a protocolului de exhibitiune, éra celalaltu exemplariu se trimite dinpreuna cu actele revedite la expeditura, spre a le trece in protocolulu expeditiunei, si a le tiené in evidentia pana la predarea actelor la registratura. [Va urmá.]

Observari critice

de **Trifon Militariu**, capelanulu bisericeii gr. or romane in Satulu nou, asupra opului compus de cuviosulu parinte ierodiacon Simeon Popescu si intitulatu „Pneuma in Nicceno-Constantinopolitanum.“

(Continuare.)

Eu diferescu — precum se vede — de Dlu autoru in 23 de casuri. In 19. casuri sta diferintia in aceea cá eu afirnu si demustru cá are se fie intielesu duchulu celu sfantu ca persóna, precandu Dlu autoru sustiene contrariulu, ér in 4. casuri subintielegemu ambii persón'a duchului sfantu numai cátu

ne contradicem cu privire la particula „to“ dinaintea substantivului pnevma, carea o dice Dlu autoru a fi pronume si nu artichu; eu inse sustienu contrariulu demonstrandu ca particula acest'a e aplicata ca artichu si nu ca pronume demonstrativu. Totu din motivulu acest'a ne mai contrariemu inca si la tecstele insirate de mine la pt. 1. b) t), caci si in tecstele aceste (S. Ev. Mat. 3, si S. Ev. Luca c. 12. v. 10. si 12) n'avemu aceeași opiniune despre calitatea particulei „to.“ Asiadara divergenti'a de pareri in privinti'a terminulu pnevma si particulei „to“ esista cu totul in 26. de casuri. Mai observu inca ca intre tecstele aceste se afla si cele 3. din pt. 6. litera d: S. Mat. 1, 18, 20. S. Luca 1, 35, cari sunt interpretate deja de biserica ortodoxa intra colo, ca terminulu pnevma agion insamna persóna a 3. din S. Treime, si la cari vomu reveni. cât de curendu Am tractatu 34. de casuri, in cari se intielege persóna a 3. din Santa Treime. Terminulu pnevma din aceste 34 de tecste ocara in urmatórele versiuni, si anume:

1. Pnevma in 1. tecstu (pt. 1.)
2. to pnevma in 11. tecsturi (pt. 2. si pt. 8.)
3. Pnevma agion in 6. (resp. 9.) tecsturi (pt. 6)
4. to pnevma to agion 7 tecsturi (pt. 11)
5. to pnevma agion séu to agion pnevma in 3 tecsturi (pt. 12.)
6. to pnevma tes alitheias in 3. tecsturi (pt 10)
7. pnevma theou in unu tecstu (pt. 4.)
8. to pnevma tou theou in unu tecstu (pt. 9.)
9. pnevma kyriu in unu tecstu (pt. 5)

Din tótę aceste este evidentu :

a) Santii Evangelisti variaza fórte in versiunile acele, in cari ocure terminulu pnevma ca numire a sfantulu duchu. Din aceste 9. versiuni cele mai usate sunt a 2-a, 3-ea si a 4-a, si abstragendu de la artichulu „to“ carele n'are vre-o inriurintia decisiva la determinarea intielesulu terminulu pnevma, suntem indreptatiti a contrage versiunea a 3-a si a 4 si a afirmá, ca pnevma agion ar fi versiunea cea mai desu intrebuintiata, si usuata de toti SS. Evangelisti.

b) Daca voimu inse se dejudecamu versiunile aceste din punctulu de vedere alu sciintiei profane suntemu necesitati a recunósce ca versiunea a 4 : to pnevma to agion e cea mai precisa. Inprejurarea acest'a inse nu prejudeca limbajulu folositu de S. Evangelisti, deórece acestia n'au avutu de scopu compunerea vreunui opu in spiritulu academiiloru scientifice. Scopulu si mijlócele loru au fostu cu totulu altele. Pentru aceea mi se pare ridiculu candu in presentu, dupa unu intervalu de 19. seculi, amu voi se criticamu scrierile S. Evangelisti dupa legile si regulele sciintieloru din timpulu nostru. A sustienea deci ca in unu tecstu avemu se intielegemu persóna Duchulu sfantu pentrucá inaintea cuventulu sta artichulu, si a intrepreatá altu tecstu altunm, numai si numai din caus'a ca lipsesce artichulu dinaintea terminulu pnevma, e o procedura gresita, dar totdeodata si arbitrara. Indreptariulu celu mai siguru e spiritulu scrierei SS. Evangelisti si numirile ca atari, de cari se folosesc ei candu vorbescu de un'a séu de alta fatia a S. Treimi. Si fiindu ca ne ocupamu tocmai cu fati'a a 3 din S. Treime si cu numele cu cari o numescu S. Evangelisti, me voiu margini numai la tractarea finala a numelui persóna a 3 din S. Treime. Ne-amu convinsu din examinarea testeloru ce suntu espuse in cele 12. puncte

din opulu Dlui autoru, ca numirea cea mai usitata e substantivulu pnevma insotitu de adiectivulu agion; totu din cele tractate ne amu incredintiatu ca intielesulu acestui terminu nu depinde de la particula to, carea in unele tecste se afla, ér in altele lipsesce, ci insemnarea acestui terminu ilu decide legatur'a respectivulu tecstu cu paralele sale si in multe casuri raportulu in carele se afla cu pasagiile testamentulu vechiu; ér ce privesce in specialu versiunea cu adiectivulu agion, apoi am documentatu in punctulu alu 3., ca terminulu pnevma cu adiectivulu agion nu se aplica nici candu si la nici unu casu ca numire pentru celelalte 2 fetie ale S. Treimi, ci singuru si ca nume cu carele se numesce esclusivminte persóna a 3, Duchulu celu sfantu adeca.

La finea puntulu alu 6, unde am espusu pare-urile mele despre imprejurarile si timpulu in cari s'au decretatu Simbolulu Niceo-Constantinopolitan, am documentatu ca S. Parinti au luat de basa S. Scriptura si in unii artichuli ai Simbolulu s'au tenuu strinsu de espresiunile originale ale Evangelistiloru decopiindu espresiuni si termini din S. Evangelie. Deci ori care versiune din cele 9. se le fie acceptatu S. Parinti in literatar'a ulterióra ca terminu tehnicu la numirea persóna a 3-a totusi la stilisarea Simbolulu n'au avutu in vedere precisiunea unei séu altei versiuni din cele 9, ci numai si numai respectivulu tecstu din S. Evangelie, carele au servitu de basa singuraticiloru artichii din Simvolu. Din causele aceste nici limbajulu de pre timpulu decratarii Simbolulu, dar nici terminulu tehnicu literariu usuatu in acelu timpu pentru numirea S. Duchu in scrierile S. Parinti nu suntu decisivi in cestiunea de fatia. Inprejurarea cea mai inportanta si hotaritóre e, carele e tecstulu din S. Scriptura, la carele se provóca unulu séu altulu din artichii Simbolulu, si asia cu respectu la artichulu alu III. din Simbolu, care pasagii din Evangelie e bas'a acestui artichu, este luata versiunea ce o aflamu in Simbolu din respectivulu tecstu, ce insamna respectiv'a versiune preste totu si ce in casulu respectivu, séu vorbindu mai precisu, carele e intielesulu generalu si carele celu specialu alu terminulu pnevma agion din artichulu alu III. respective din S. Ev. Luca cap. 1. v. 35.

c) Din cele 19. casuri de diferintia resulta ca regul'a Dlui autoru despre terminulu pnevma, candu adeca insamna acest'a persóna a 3. si candu nu, nu póte stá, nu e aplicabila din cauza ca cele 19. casuri au vedito de falsa.

Asiadara terminulu pnevma insamna persóna a 3. din S. Treime si atunci candu acestu terminu e nearticulatu cu séa fara atributu. Cu deosebire atunci avem se intielegemu sub pnevma persóna a 3-a, cand sta inca si adiectivulu agion langa pnevma, antepusu ori postpusu. In casulu acest'a totudeun'a e verb'a de S. Duchu, directu ori indirectu, dar de si-guru e verb'a de S. Duchu ca persóna a 3 a S. Treimi.

In fine am ajunsu se tractamu si acele tecste din S. Evangelie, pre langa cari se intórce tóta silinti'a nóstra, ca se le aflamu adeveratulu intielesu. Tecstele aceste suntu S. Ev. Luca c 1 v 35 si S. Ev. Mat. c 1 v 18 si 20, in cari inca ocara terminulu pnevma agion. Dupa versiunea terminulu pnevma s'ar fi cuvenitu se le tractamu in pt. 6 la litera d. Domnulu autoru inse si dupa densulu si eu le-am rezervatu pentru de a le tractá acum, dupa ce s'au finitu tractatulu celorlalte tecste cu terminulu pnevma.

In vertutea institutiunilor bisericeii ortodoxe intrebarile de natur'a acésta se tinu de competinti'a sínódeloru provinciale, locale si ecumenice.

Domnulu autoru se aredica chiar si asupra forului celui mai inaltu in cestiuni de credintia, asupra sinodului ecumenicu. Altcum ar stá lucrulu, déca cestiunea de controversa n'ar fi decisa deja de forurile competente. In unu atare casu Domnulu autoru ca unulu din cleru ar fi indreptatitu se puna intrebarea pre tapetu, insistandu pre lenga deslegarea ei. Dar lucru strainu intre ortodocsi — Dlu autoru desi face unu complimentu santeloru sínóde, totusi ne spune cu tóta francheti'a cá nu póte primi doctrinele loru fara de a-le esaminá, cáci iata ce dice Dlu autoru (pre pagina 72.) „*Avem totu respectulu catra Papa Leon celu mare si catra citatulu conciliu (alu IV ecumenicu)*”. Dar fiindu-cá nu putem recunósce nici infalibilitatea Papei *nici infalibilitatea absoluta a Conciliiloru*, doctrin'a citata — abstragandu deocamdata de la doctrin'a celoru alalti s. s. Parinti — *nu o putem primi fara a o esaminá*.

Déca cineva, clericu séu mirénu se numesce ortodocsu, dar nu crede ce invatia biseri'ca ortodoxa, si totusi remâne in biseri'ca carea dupa mintea lui ascutita nu profeséa corectu, vine in contra dicere cu numele seu de ortodocsu, care contradicere fi denuncie de barbati cu caracteru slabu. O astfelu de purtare fi face si suspecti cá sunt sensalii lui Luter si Calvinu si voescu se faca propaganda pentru acesti corifei ai mintii mai ascutite decât sabi'a Duchului sfant. Pentru acést'a nici cá mai pota continuá critic'a radiemendume pre mintea proprie, cáci sunt mominte in cestiuni de credintia, unde suntem constrensi se depunem armele ratiunei, ingenunchiand la audiulu graiului Duchului sfant. De aci incolo putem fi numai aperatorii decreteloru S. Conciliu; din momentulu acesta armele mintii le mai pota folosi numai in contra acelora, carii ataca santele decrete ale conciliiloru ecumenice.

Deci fiindu intrebarea sulevata de Dlu autoru deja decisa si hotaríta, me voiu provocá numai la acele decrete sinodale, si dupa acést'a voiu reflectá finalmente la argumentele aduse de Dlu autoru. Iar ca se cunósca si judece si Onoratii Domni cetitori periculu ideii profesate de Dlu autoru, ca se putem mai bine esaminá inca si doctrinele Sínódeloru ecumenice, voiu tractá separatu idea acést'a intrunu tractatu specialu, pre carele ílu numescu partea a 2 a observariloru mele critice. Mai ántaiu de tóte inse se finescu partea prima.

Cele trei tecste cari vorbescu despre zemislirea lui Cristosu, suna astfelu :

S. Ev. Luca cap 1 v 35 : „Si respondiendu angerulu au disu ei :” „*Duchu sfant (pnevma agion)* se va pogori preste tine, si puterea celui pré inaltu te va umbri, pentru aceea si sfantulu cela ce se va nasce dintru tine, se va chiamá fiulu lui Ddieu.”

S. Ev. Mateiu c 1 v 18 si 20 : „Iara nascerea lui Isusu Christosu asia au fost, cá fiindu logodita mum'a lui Maria cu Josifu, mai inainte de a se aduná ei, s'au aflatu avendu in pantece din *Duchulu sfant ek pnevmatos agiou* (v 18.)

Si cugetandu elu acestea, iata ángerulu Domnului prin visu s'au aretatu lui, dicendu : Josife, fiulu lui Davidu, nu te teme a luá pre Maria murea ta, cá ce s'au zemislitu in trensa, *din Duchulu sfant (ek pnevmatos agiou)* este.

Despre zemislirea méntaitoriului au tractatu sinodulu I ecumenicu din anulu 325, decretandu prin articulu alu III. alu simbolului seu urmatóarele : „*Carele pentru noi ómenii si pentru a nóstra mantuire s'au pogorítu din ceriuri si s'au intrupatu dela Duchulu sfant (ek pnevmatos agiou)* si din Maria fecióra si s'au facutu omu.”

Comparandu acum articulu alu 3 lea cu tecstele reproduse ne incredintiamu numai decât, cá decretandu S. Parinti dogm'a despre intruparea lui Christosu, n'au facutu alta, decât o repetare séu mai bine dicendu o decopiere a espresiuniloru, pre cari le aflamu la SS. Évangelisti in cele 3 tecste reproduse.

Resultatulu acestei comparatiuni ar face capetu si controversei, déca n'ar sustinea Dlu autoru, cá SS. Évangelisti si S. Parinti ai Sinodului prim ecumenicu n'au voitu dar nici cá au pututu se intieléga in terminulu : *pnevma agion*, persón'a a 3. din S. Treime, ci cá densii au avutu in vedere insusirea lui Christosu cea esentiala, carea o avea inainte de intrupare.

Din aceste se vede cá eu sunt obligatu a demonstra : 1. Ce intielesu are espresiunea : *pnevma agion* la S. S. Évangelisti ; 2. In care sensu au imprumutatu S. S. Parinti espresiunea acést'a, si carele e intielesulu ei in aplicare la decretarea simbolului.

Punctulu 1. P'am tractatu deja in cele trecute, unde am constatatú cá espresiunea : *pnevma agion* insémna numai persón'a a 3. din S. Treime, cá s'au folositu de S. S. Évangelisti ca numirea pentru présfantulu Duchu ca persóna din S. Treime (vedi ad. Nr. 3. pag. 31 a „*Pnevmei.*“)

Imi restéza deci numai tractarea punctului alu 2 lea séu deslegarea intrebarei, ce au intielesu S. S. Parinti sub *pnevma agion*, cand au aplicatu espresiunea acést'a in simvolu. Respunsulu celu mai naturalu ar fi, cá nici S. S. Parintii n'au pututu ca ortodocsi se intieléga altu ceva decat ceea ce au intielesu S. S. Évangelisti. Fiindu inse intrebarea acést'a atât de grava, nu me pota margini pre lenga unu astfelu de respunsu fie elu cât de naturalu si logicu, mai vertosu din motivulu cá dispunu de dovedi directe si puternice, carora dupa opiniunea mea nu le va contradice nici unu ortodocsu. Dovedile aceste sunt insasi lucrarea sinodului alu III si alu IV ecumenicu, cari au tractatu cele mai insemnate intrebari christologice.

Prin pertractarea acestoru intrebari s'au decisu totdeodata si intrebarea de susu din punctulu alu 2, deórece zemislirea lui Christosu sta in cea mai strengsa legatura cu dogm'a despre cele 2 naturi inpreunate in persón'a lui Christosu.

Se incepemu dar cu istorisirea lucrarei mentioaneloru sínóde ecumenice.

Primele 2. sínóde ecumenice din Nicea si Constantinopolu decretara dogm'a despre Sant'a Treime. Sinodulu alu 2-lea inse au pertractatu si o cestiune christologica, anatemisandu si eresulu lui Apolinarie. Despre acést'a ne incredintiéza primul canonu alu Sinodului ecumenicu alu 2-lea, carele suna : Santii Parinti adunati in Constantinopole au hotarítu, ca credinti'a celoru 318. parinti adunati in Nicea Bitiniei se nu se strice, ci se remána domnitóre, si se fie anatemisata tóta eresi'a si cu deosebire cea a Evnomianiloru, adeca a Evdoccianiloru si a Semiarianiloru, seau a Pnevmatomachiloru, si cea a Save-

lianiloru, si a Marcellianiloru si a Fotinianiloru, si a Apolinarianiloru. (Enchiridionulu lui Siaguna Pag. 54).“

Se cercetamu acum in ce au statu eresulu lui Apolinarie. Acest'a au fostu pre la jumetatea seculu alu IV Episcopulu Laodiceii, si razematu pre psihologi'a lui Plato invetiá cá omulu e compusu din corpu, sufletu si spiritulu, si cá si Cristosu e compusu din corpu, sufletu si din Logos, carele substitue in Christosu spiritulu omenescu. Contimpuranii lui Apolinarie, desi ilu stimau fórte pentru profunzitatea sciintiei, totusi isi redicara vócea contra invetiaturei lui despre persóna lui Christosu inainte, dar si dupa sinodulu alu 2-lea ecumenicu. Combatearea acestei eresii au avutu de urmare, cá unii dintre invetiatorii bisericeii ecumenice caditura in altu estremu si alta eresie, carea inca adusa cu sine necesitatea convocarei altoru sinóde ecumenice, care s'au pronuntiatu contra extravaganziiloru loru. Primii dintre acestia au fostu Diodoru Eppulu Tarsului si Teodoru Eppulu Mopsuestii. Diodoru au recunoscutu in Christosu pre adeveratulu Ddieu si adeveratulu fiu alu lui Davidu inse asia cá fiulu lui Ddieu n'au devenitu omu nu s'au intrupatu, ci Cuventulu au salasluitu, au petrecutu numai in omulu nascutu de feciór'a Maria si numitu Isusu.

Lui Diodoru i urmá in invetiatur'a acést'a Teodoru alu Mopsuestei, desvoltanduo si precisanduo mai lamuritu. Opiniunea lui Teodoru despre cele 2. naturi alui Christosu e urmatórea: „Ddieu au creatu in modu miraculosu prin mijlocirea Duchului sfantu in pantecele feciórei unu omu, si indata ce fu creatu acestu omu, Cuventulu s'au unitu cu densulu. Cuventulu locuesce in acestu omu alesu cá in unu chramu. Nu cónstestezu cá cuventulu au primitu trupulu omului, dar e absurdu a sustienea, cá Cuventulu s'ar fi facutu trupu (omu). Deci in Christosu si suntu doue persóne, caei nu póte esisté fiintia perfecta, déca ii lipsescu propriile insusiri.“

Prin argumentarile aceste firesce cá s'au sustienutu in deplina vigóre cele 2. naturi diferite ale lui Christosu, inse in apararea diferintiei naturei divine de cea omenésca au calcatu Teodoru marginea, despartindu cu totulu cele 2 naturi prin afirmarea cá in Christosu ar fi si doue persóne, una Cuventulu, si cealalta Isus omulu ca lacasiulu Cuventului.

Erórea acést'a au avutu ca urmari inca si alte contradiceri cu invetiatur'a bisericeii ortodocse. Asia de exemplu s'au denegatu asia numit'a *communicatiunea* insusiriloru celoru dóue firi unite in persón'a lui Christosu (*idiopolesis, communicatio idiomatum*). Iar cu respectu la numirea usitata in biserica: „Nascatóre de Ddieu“ „Teotokos,“ „Deipara“ afirmá Teodoru cá maicei Dlui nu-i competu aceste numiri, deórece feciór'a Maria n'au nascutu „Cuventulu“ ci numai pre „Isusu.“

La inceputu au remasu neobservatu eresulu lui Teodoru ci fu atacatu dupa mórtea lui (la an. 426) si dupa ce invetiachelulu seu Nestorie, devenitu Patriarchulu Constantinopolei, incepú cu energie selatiésca doctrinele magistrului seu, invetiandu publicu cá: *Duchulu sfantu nu ne-a datu Cuventulu*, ci simplu au facutu in o fecióra chramu pentru „Cuventulu,“ in carele a avutu acest'a se lacuésca.“

„Voi intrebati óre póte fi numita Maria nascatóre de Ddieu? Au dóra póte avea Ddieu maica? Nu! Maria nu e maic'a lui Ddieu, ea carea e „facuta“ n'au pututu nasce pre Facatoriulu, ci numai pre omulu, carele au fostu instrumentulu Ddieirei.“ Când vorbesce S. scriptura despre nascerea ori mórtea lui

Christosu, ea nu-lu numesce Ddieu, ci Christosu, Isusu seuu Domnu. Maria asiadara trebue numita: Nascatóre de Christos, *Xristotókos*.“

Contrariulu celu mai aprigu alui Nestorie deveni Cirilu patriarchulu Alecsandriei. Acestu S. Parinte au fostu stálpulu ortodocsiei, si numai eruditiei sale impreunate cu energie si firmitate de caracteru putemu ascrie mantuirea bisericeii ecumenice de periculu eresiei lui Nestoriu, carele prin renumele seu de oratoru si influint'a ce o avea la curtea imperatésca castigase totu mai multu terenu strimtorindu pre parintii carii remasera fideli dogmeloru ortodocse. Deci eminentulu si energiculu Cirilu indata ce fu insciintiatu despre noulu eresu, se adresá cãtra monachii din Egiptetu admonandui ca se remana neclatiti in ortodocsie si se se ferésca de eresulu lui Nestorie, caruia inca se adresá cu o epistóla, si mai tardiu cu o a dou'a epistóla, la cari i respunse Nectariu in doue renduri, persistandu pre langa invetiatur'a lui eterodocsa.

Convinganduse S. Ciril, cá Nestoriu nu se indupleca a-si revocá doctrin'a sa gresita, scrisa si Papei Celestinu incunosciendulu despre tóte, si trãmitiendui in copie respunsurile lui Nestoriu. Papa Celestinu aduná inca in decursulu aceluasi anu sinodu in Roma (an 430), in carele numirea: Nascatóre de Ddieu se decretá de ortodocsa, ér Nestoriu fu provocatu a-si revocá invetiatur'a sa eretica. Papa Celestinu comunicá lucrarea sinodului seu clerului si poporului din Constantinopolu dar si lui Ioan patriarchulu Antiochiei.

Celestinu scrisa si lui Cirilu rugandulu, ca se publice sentintia sinodului, cá Nestoriu va fi anatemisatu déca in restimpu de 10 díle nu-si revóca eresulu.

Cirilu inse inca aduná sinodu, in carele fu tractata dogm'a despre intruparea lui Christosu. Confesiunea acestui sinodu inca fu tramisa lui Nestoriu cu o epistóla, la a carei fine se adausera si 12 anateme. Cuprinsulu acestei confesiuni au fostu in extrasu urmatoriulu: „Conformu credintiei parintiloru nostri marturisimu, cá Cuventulu lui Ddieu au primitu trupulu de la o fecióra, si cá acestu trupulu si l'a insusitu, cá s'au supusu nascerei omenesci si au esitu din pantecele muierescu ca omu, neinctanduo a fi ceea ce au fostu, ci remanendu si in trupu aceeasi ce au fostu mainainte, adeca dupa natur'a lui, Ddieu adeveratu. Trupulu nu s'au transformatu in natura Ddieésca, precum nici ddiesculu Cuventu nu s'au transformatu in natur'a omenésca. Ca pruncu, ba ce e mai multu si candu se aflá inca in pantecele maicei sale, Cuventulu au cuprinsu tóta lumea ocármuindu-o dinpreuna cu Tatalu, pentrucá Ddieirea nu cunósce hotaru. Cuventulu s'au unitu cu trupulu ipostaticeste, si noi nu cinstimu decatu numai pre unulu fiulu si Isusu Christosu.

„Noi nu despartimu pre omulu de Cristosu, si nu credemu cá elu, Christosu, e unitu (cu omulu) numai cu respectu la dignitate si putere — aceste sunt espresiuni noue. Noi nu invetiãmu cá sunt doi Christosi, unulu carele e adeveratulu Cuventu Ddieescu si altulu, carele e adeveratulu fiu alu muierii, ci noi marturisimu unu Christosu, Cuventulu lui Ddieu, carele s'au unitu cu trupulu, carele l'au luat de alu seu. Noi nu dicemu nici aceea, cá „Cuventulu“ lui Ddieu au lacuitu in omulu, pre carele l'au nascutu preasfant'a fecióra, ca in omu de rendu. Nascendu asiadara feciór'a cu privire la trupulu pre Ddieu celu

unitu ipostaticesce cu acelu trupu, noi o si numimu: Nascătoare de Ddieu, (Teotokos, Deipara).“

Dar tôte aceste n'au avutu nici unu resultatu, si crescendu inca turburările spiriteloru, imperatulu Teodosie alu II. ca se previna reulii, la dorinti'a comuna convocă sinodu ecumenicu pre anulu urmatoriu 431 in Efesu. Adunanduse la 200 de santi Parinti sub presiedinti'a lui Cirilu alu Alecsandriei, luara numai decatu la desbatere eresulu lui Nestoriu, carele fu chematu inaintea sinodului. Nevoindu se se presenteze, sinodulu dete cetire simvolului Niceanu apoi epistolei a 2-a a lui Cirilu catra Nestorie, si respunsulu acestuia. Aflandu santulu sinodu credinti'a lui Cirilu de drépta, ér invetiatur'a lui Nestoriu de contrara ortodocsiei, anatemisa pre Nestoriu si eresulu seu.

Asemenandu acum invetiatur'a lui Teodoru si alui Nestoriu cu invetiatur'a S. Cirilu alu Alecsandriei, ne incredintiamu că in privinti'a zemislirei nu esista diferentia intre eresu si dogm'a ortodocsa. Contradicerea sta numai in opiniunea despre unirea ipostatica a Cuventului cu trupulu zemislitu din feciór'a. Sinodulu ecumenicu acceptandu confesiunea lui Cirilu combate si elu numai cele combatute de Santulu Cirilu. Asiadara comentarea articlului alu III. din Simbolulu credintiei Niceo Constantinopol. respective a cuvinteloru *del a Duchulu sfantu (pnevma agion) si din Maria fecióra*“ pre timpulu sinodului alu 3 ecumenicu este că la concepere au conlucratu Duchulu sfantu ca persóna, si că espresiunea pnevma agion insémna persóna a 3. a santei Treimi.

Deci déca punemu intrebarea că in ce intielesu au aplicatu SS. Parinti in Simbolulu Niceanu cuvintele: *dela Duchulu sfantu, inprumutate din S. Evangelii*, trebuie se respundem că espresiunea acést'a au aplicatu ca numire a Duchului sfantu cu carea s'a numitu si intielesu persóna a 3 din sfant'a Treime, dar nici decum cu acelu intielesu că pnevma agion insémna insusirea esentiala a Cuventului inainte de intrupare.

Despre adevverulu asertiunei mele ne incredintieza mai pre susu de tóta indoiél'a actele sinodului ecumenicu alu 4. din Calcedon, celebratu in anulu 451, la carele au luat parte 630 de S. Parinti. Sinodulu acést'a au fostu convocatu de imperatulu Marcian contra Archimandritulu Eutichie, carele invetiá că numai pana la intrupare au fostu doue firi in Christosu, ér dupa intrupare numai una. Presiedintele sinodului au fostu Anatolie alu Constantinopolulu sucesorulu lui Flavianu, carele au deschisu sinodulu in 8 Octomvre 451, si tienenduse 16 siedintie, s'au incheiatu in 1 Novembre a aceluasi anu.

Acum voiu reproduce lucrarea santului sinodu din acele siedintie, cari au tractatu si obiectulu de controversa intra mine si Dlu autoru, si adevca ce au intielesu SS. Parintii *sub pnevma agion* din articlulu alu III. alu Simbolului, *insasi persóna sfantului duchu* séu numai insusirea esentiala alui Christosu inainte de intrupare.

Dlu autoru dice pre pagin'a 72 urmatórele: „S. Leonu celu mare, Papa de Rom'a, in faimós'a sa epistóla dogmatica ad Flavianum, invatia că este persóna a treia din S. Treime, dicendu: *fecunditatem virgini Spiritus sanctus dedit*. Basat pre auctoritatea acestui mare Patriarchu, a carui epistóla dogmatica juocase asia de mare rolu in Sinodulu ecumenicu de Calcedon (451), Conciliulu 11. de la Taledo din an. 675, in Simbolulu seu hotaresce ca norma pentru

credintia: „... nova autem nativitate est genitus quia intacta virginitas et virilem cuitum nescivit et *fecundata per Spiritum sanctum* carnis materiam ministravit. Avem totu respectulu catra Papa Leonu celu mare si catra citatulu Conciliu. Dar fiind că nu putemu recunósce nici infalibilitatea Papei *nici infalibilitatea absoluta a concilioru*, doctrin'a citata — abstragundu de o camdata de la doctrin'a celoralalti SS. Parinti — *nu o putemu primí fara a o esaminá.*“

Inainte de a trece la obiectu m'am crediutu necesitatu a reproduce aici parerea Dlui autoru, ca se aratu cu ce putina pretiuire vorbesce Dlu autoru despre epistóla dogmatica a Papei Leo celu mare si despre auctoritatea sinódeloru ecumenice si locale. Acést'a epistóla a Papei Leo au fostu tractata cu tóta scrupulositatea de S. Sinodu ecumenicu alu IV. si numai dupa o esaminare rigurósa fu acceptata si introdusa in actele sinodului cu aceeași valóre, carea o au si celelalte decrete a acestui sinodu. Deci o esaminare inca si din partea Dlui autoru nu numai că e superflua dar inca si nepermisa, precum ne vom convinge numai decátu. — Dupa ce s'au ivitu eresulu lui Eutichie, patriarchulu Constantinopoliei Flavianu, antecesorulu lui Anatolie, convocă sinodu si anatemisă pre Eutichie, si invetiatur'a lui (in anulu 448).

In anulu 449 convocă si imperatulu Teodosie sinodu ecumenicu in Efesu, carele inse pentru ilegalitatile comise de Deoscuro alu Alecsandriei si de insusi imperatulu Teodosie n'au fostu acceptatu de biserica ecumenica. Catra acestu sinodu s'au fostu adresatu Leo celu mare cu o epistóla dar si lui Flavianu si imperatului inca tramisa scrisori. Cea mai importanta din aceste e scrisórea tramisa lui Flavianu.

Intre aceea muri imperatulu Teodosie si urmatoriu seu convocă sinodu ecumenicu in anulu 451, si la acestu sinodu fu cetita si mentionat'a epistóla a lui Leo *ad Flavianum* numita si epistóla dogmatica, pentrucă pre langa adevverirea eresiei lui Eutichie, contine si o marturisire a credintiei ortodocse. In epistóla acést'a se vorbesce si despre zemislirea feciórei si totu aici ocuro citeatele cuvinte: *„fecunditatem virgini Spiritus sanctus dedit*, cari cuvinte decudu definitivu controvers'a ce esista despre intielesulu cuvinteloru: *pnevma agion* din articlulu alu III. alu Simbolului.

Se urmarimu acum lucrarea santului sinodu ecumenicu din Calcedonu cu deosebire pertractarile aceloru siedintie, in cari s'au esaminatu desmentionat'a epistóla a Papei Leo.

De locu in siedinti'a a 2 tienuta in 10 Octomvre se citira urmatórele scrieri dogmatice: 1. Simvolulu din Nicea cu anatema in contra lui Arie; 2. Articlii simvolului Constantinopolitanu; 3. Epistóla lui Cirilu alu Alecsandriei catra Nestoriu, deja acceptata inca in sinodulu alu III-lea ecumenicu, apoi in fine epistóla S. Cirilu catra Ioanu alu Antiochiei. Dupa ce tôte scrierile aceste fura intarite solemn de S. Sinodu, ajunsa a fi cetita si Epistóla S. Leo ad Flavianum asia numita epistóla dogmatica, si acclamata de S. Sinodu cu urmatórele cuvinte: *„Acést'a e credinti'a Parintiloru, acést'a e credinti'a Apostoliloru. Asia credemu noi toti, asia credu toti ortodocsii. Anatema asupra acelora, carii credu altucum!!!“*

Siedinti'a III-a s'au tienutu in 13, ér a IV-a in 17 Octomvre.

(Va urmă.)